

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . " 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petlitrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 20 v
za dva- in večkrat . . . 15.,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.

Poslano:
enostolpna petlitrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Fran Povše — umrl!

Taka glava korenine
je slovenski oratar.
Koseski.

Umr! je mož, eden najboljših mož, kar jih je rodila slovenska domovina. Umr! je tudi on na bojnem polju, umrl izvršujoč svojo sveto dolžnost v službi svojega naroda, boreč se za svoje ljudstvo, delujoč za najvišje državne interese. Nenadoma je ugasnila svetla luč njegovega življenja, zato tem bridkejšo občutimo temo, ki nam je nastala pred očmi. Mogočno doni smrtna tromba po naši domovini. Čas in večnost si podajeta roke ob ropotu svetovnega viharja. Kako smo majhni vsi pred ogromnimi dogodki, ki z elementarno silo udarjajo na našo trepetajočo dušo! Srce se nam krči žalosti in groze. In eden najsilnejših udarcev je ta, da je sredi dela za svoj narod, sredi zasnovanih načrtov za rešitev trpečega ljudstva iz vedno novih grozečih, težav, padel naš Povše! Strela je udarila v hrast, ki je z močnimi koreninami vzrastel iz slovenske zemlje, in ki je mogočne svoje veje razprostrl daleč preko mej svojega ožjega značaja, tako da je obsenčil daljine pokrajine cele monarhije.

Našega Povšeta ni več!

Komaj moremo verjeti! Saj smo ravnokar govorili z njim, radujoč se njegove mladeniške starosti! Zima še ni pobelila njegovega temena, saj je vkljub visoki starosti ostal med nami kot podoba blagoslovljene sadov polne jeseni. Življenje njegovo je bilo ljubezniv potok, ki je tekkel mirno nad livadami modrosti, bogaboječnosti, poštenosti in neutrudne delavnosti. Zlato solnce božje milosti je ogrevalo to blagoslovljeno pot vzornega življenja skozi borbe in viharje razburkane javnosti. Da je za vedno otrpnilo to gorko, tako zlatih vzorov polno srce, da so za vedno utihnile te navdušeno zgovorne ustnice, ob katerih vznemirjenem govoru smo se tolikokrat ogrevali? Skoro ne moremo verjeti, ker smo ga ravnokar še slišali, ker nam je še topla desnica od pritiska njegove ljube roke, ker ga še vidimo pred seboj v njegovi krepki postavi, pravi podobi nezlomljene in vsem viharjem sovražnih sil kljubujoče močnatosti!

A grozna resnica stoji pred nami v bridki resnosti: Naš Povše je umrl!

Pustimo prosto pot solzam! Naj teko in nam olajšajo srčno boleš! Naše solze so posvečene po svetem življenju moža poštenjaka, katerega rakev obliva.

Ne zamerite nam, da za hip pozabimo vse vesoljni svet pretresujoče borbe in da se udamo tihi žalosti ob tem smrtnem obličju, ki je bilo vedno našemu srcu tako milo in drago! Človeško srce se mora izjo-kati, kadar je kupa bridkosti prepolna.

Mi plakamo ob grobu očetovskega prijatelja in učenika, ki nam je tolikokrat skozi zmede življenja kazal pravo pošteno pot.

Mi plakamo ob tem novem grobu, ki se odpira pred nami, zagrne moža, ki nam

je bil uteha v nesrečah in ponos v srečnih časih!

Mi plakamo in ves slovenski narod plaka z nami. Ne le mi! Tudi sinovi drugih narodov, ki so se klanjali sili njegove osebnosti in mu nešteto krat izkazali svoje najvišje spoštovanje in zaupanje, stoje pretreseni ob tej gomili.

Ne le nas, vso habsburško monarhijo bo globoko pretresel glas, da je padel tako odličen bojevnik za socialno pravičnost in najvišje blaghe človeštva.

Komu ni znano ime našega »očeta« Povšeta?

Njegov politični začetek sega daleč nazaj. Vzrasel iz dobe narodovega probujenja je visoko dvignil čisti prapor našega dobrega ljudstva in se dosledno boril pod njim do zadnjega dihljeja. Povzel je tradicijo očeta slovenskega naroda, pokojnega Bleiweisa, in jo je dosledno hranil in izpodbujeval v najčistejši in najplemenitejši obliki. V izpremembi časov in nazorov je stal Povše med nami kot živ spomenik, da kar je blago, dobro in pošteno, ostane tako vkljub vsem zunanjim izpremembam. Njegovo prepričanje je bilo na skalo zidano in je stalo krepko in neomajno v vseh viharjih.

Kdo bi v kratkih potezih mogel izčrpati to dela in uspehov polno življenje? Začrtajmo le nekaj medlih obrisov!

Ob naši Savi nekoliko nad Kresnicami mu je tekla zibel v slovenski kmečki hiši. Kadarkoli sva se peljala z dunajskim vlakom proti Ljubljani, je stopil k oknu in pokazal na svoj rojstni dom, kjer je gospodaril njegov oče, in na domačo vaško cerkvico, ki jo je njegova ljuba mati krasila. Njegovo srce je bilo zraščeno z domačo grudo. Slovenska zemlja ni imela še zvestejšega sinu. Njegove korenine so bile tako globoko pognale v domači zemlji, da je vse mogočno razraščeno deblo njegovega življenja s svojim mnogoterim cvetom in sadom bilo kakor jablana, zasajena in gojena od roke poštenega kmečkega očeta v skrbno gojenem sadovnjaku pred starim, sicer zunanje bornim, a na znotraj neskončno bogatim slovenskim domom. Nič tujega, nič narejenega! Vse pristno, domače, vse pošteno naše, kakor je bila nekdanja noša naše kmečke preje! Da bi ne izginila, da bi je zopet imeli!

Od trdih žuljev svojih rok si je oče prihranil, da je dal sina šolat. In kam se je obrnil mladi France? Šel je študirat kmečko vedo, zvest svoji grudi! Kar je oče po starih izkušnjah delal in trpel na svojem posestvu, to je hotel sin znanstveno proučiti, da s sadom svojega uma koristi onemu stanu, iz katerega je vzrastel in od katerega se tudi kot znanstvenik ni hotel ločiti. Študiral je kmetijstvo in globoko proučil gospodarke vede. Z besedo in s pis-mom je delal kot učitelj kmetijstva za povzdigo našega kmečkega gospodarstva, ker je vedel, da s tem največ koristi našemu narodu. Tu je naša moč in bodočnost, in za to je delal pokojni Povše čisto življenje.

Naš kmet ga je razumel in ga kot svojega zastopnika poslal v javne zastope. Tu je Povše razvil tako mnogostransko delavnost, da si je priboril eno najuglednejših mest med parlamentarci.

V kranjskem deželnem zboru je bil Povše od vseh tovarišev spoštovani oče, katerega beseda je bila vsikdar tehtna in upoštevana. V deželnem odboru je skozi več let vodil kmetijski referat. Do najvišjega ugleda se je pa povzpел Povše kot državni poslanec v dunajskem parlamentu. V kmetijskih vedah visoko izobraženi mož je dobil tam dovolj priložnosti, da je uveljavil svojo temeljito znanost. Kmalu so se našli okoli njega enakomisleči možje vseh narodnosti. Zasnovala se je splošna avstrijska agrarna zveza, ki je soglasno izvolila Povšeta za svojega načelnika.

Povšetovo ime je bilo program. Vse konservativne ljudske sile so bile v njem poosobljene. Kar je v resnici dobrega, namreč dobrega za stoletja in za tisočletja, to je po naravi konservativno. V tem pomenu je bil Povše konservativen. A njegov duh ni nikoli miroval. Nepristano je napredoval z vsako novo pridobitvijo in se ni upiral nobeni novi osnovi, ako jo je spoznal za koristno in upravičeno. Bil je podoben mogočni vaški lipi, ki stoji trdna in nepremična skozi stoletja, a ne brani kratkoživim tičicam, da se igrajo v njenem vejevju.

Na Dunaju je imel Povše v parlamentarnih, zlasti v agrarnih krogih, toliko ugled, da je bilo kar samo obsebi umljivo, da je vse pogledalo nanj, kadar so prišla v razgovor najvažnejša gospodarska vprašanja. Poslanci vseh narodnosti so ga visoko čislali in upoštevali. Slovenska delegacija je po njem imela veliko večji ugled, nego bi ji šel sicer po njenem tako skromnem številu. Povšetov glas pa ni samo štel, ampak je tudi tehtal, kajti njegovo prepričanje ni bilo nikoli v službi enostranskih interesov, ampak je imelo vedno pred očmi blagor in prospeh skupnosti.

Povše je bil agrarec v pravem pomenu besede, v onem pomenu te mnogokrat napačno tolmačene besede, ki izraža temeljno resnico in najvišjo vsebino vse narodnogospodarske modrosti. Človeški rod mora živeti na zemlji in iz zemlje. Taka je njegova usoda. Zato je naravna in v resnici zdrava samo ona narodnogospodarska politika, ki je izrastla iz domače zemlje in ki si vzame za podlago krepak kmečki stan. Vsaka druga teorija zida gradove v oblake in doživi prej ali slej žalostno razočaranje.

Tak agrarec je bil Povše. Iz vsakega njegovega govora je zvenelo globoko umevanje upravičenih interesov vseh gospodarskih stanov. Širok pogled na vse potrebe človeštva mora imeti, kdor hoče z uplivnim glasom poseči v tako komplicirani ustroj sedanjega gospodarstva. Z vneto je zagovarjal Povše kmetijske interese in skrbel za vsak mogoč napredek v produkciji. Kar je pa za kmečki stan dobrega storil, je v korist vsem drugim stanovom.

V tem duhu je vodil našo glavno kmetijsko korporacijo, c. kr. kmetijsko družbo, ki je v Povšetu izgubila svojega uglednega in obče upoštevanega predsednika. »Ljudska posojilnica« ga je izvolila za svojega načelnika. Mnogoštevilne občine so mu naklonile častno občanstvo.

Povše je bil cel mož. Duša vsemu njegovemu delovanju je bilo globoko versko prepričanje. Bil je v resnici pobožen mož. Izpolnoval ni samo svojo versko dolžnost, ampak še mnogo več. Njegov zgled je bil res apostolski. Katoliška zavest je živela v njem v mladeniškem plamenu. Bil je katoliškonaroden politik od svojega početka. To je pokazal pri nešteti priložnostih. Neizbrisno bo ostal v spominu kot predsednik naših katoliških shodov. Tisoče je navdušila njegova beseda. Gromovito pritrjevanje mogočnih zborovanj se ni moglo polčiti, kadar je Povše pozival narod, naj ostane vsikdar zvest svetim vzorom naših očetov v okrilju katoliške Cerkve.

To so bili nepozabni trenutki, ki so vtisnili pečat našemu javnemu življenju. Vsako teh zborovanj, ki jim je predsedoval naš Povše, je bilo kakor mogočno poglavje v naši kulturni in politični zgodovini.

Povše je bil pošten Avstrijec. Imel je eno dušo in eno prepričanje tudi kot politik. Kot Avstrijec in Slovenec je bil eno. Dvojne igre ni poznal. Avstrija mu je bila sveta kot providencijska domovina Slovencev. Vedel je ločiti med državo in dinastijo ter med vladno in zistemom. Njegovo avstrijsko domoljubje je bilo čisto in neomajno. Niti za hip ni zdvomil nad pravičnim avstrijsko stvarjo. Zavedal se je, da mora služiti politična borba v to, da čisti in zdravi notranji organizem države, a tako, da krepki njeno moč tudi na zunaj.

Ravno v tem je bil Povše zgleden vsakemu ljudstvu, da je združil svoje vzore kot Avstrijec v eno trdno, logično neizpodbojno svetovno naziranje. Iz teh elementov je bil sestavljen Povše kot politik. Zveza teh elementov je dala trdno kovino, ki je ni razjedal niti strup dvoma niti rja zastarelosti. Takih mož in takega iz moške izkušnje izvirajočega prepričanja nam je treba vedno bolj, kajti vedno resnejši so časi. Povše je bil v tem oziru živ monument, pravi izraz duševnih vrlin našega ljudstva. Uči se od njega, mladina!

Ljubezniva je bila njegova osebnost. Kaj je bil kot oče v svoji rodbini, to vedo le oni, ki so se ogrevali v zatišju domačega ognjišča ob njegovem toplem srcu. Bolj ljubečega soproga in očeta svet ni videl. Mi, ki smo občevali z njim v trdih bojih javnega življenja, smo občudovali njegovo mehko in za vse človeške bolesti občutno srce tudi tam, koder borba dela moza trdega in osornega. Povše ni mogel sovražiti. V načelih neizprosni, je bil v osebnostih mehak in odjenljiv. Zato tudi ne more imeti sovražnika. Koliko stotin pa je, za katere se je potežoval na merodajnih mestih! S svojo uplivno besedo je marsikateremu rojaku pomagal do boljše usode.

Nad vse draga mu je bila katoliška akademijska mladina. Oko mu je zažarelo, kadar je govoril o nji. Upal je, da bo ta mladina nadaljevala delo za ljudstvo po načelih, ki jih je on zastopal.

In sedaj stojimo, potrjeni od žalosti, ob tej sveži gomili. Brzjav nese vest o Povšetovi smrti po širnem svetu. Mi pa se zbirmo, da mu izkažemo zadnjo čast.

Nagrobni spomenik si je postavil sam tam pri Božjem grobu, koder bo njegovo truplo ob vznjožju Izveličarja sveta čakalo veselega vstajenja.

Spomenik mu živi v naših srcih, katera so se ogrevala ob čistem in svetem žaru njegovega življenja.

Spomenik mu bo živel v duši našega ljudstva, ki ga je tako ljubil, v duši tistega ljudstva, ki je njemu tako zaupalo.

Slava Franu Povšetu!

× × ×

Čudno se igra usoda s človekom: Včeraj je za naš list napisal uvodni članek komerčni svetnik Povše, danes moramo pa njemu pisati članek-nekrolog.

Od jutra do poznega večera delaven za svoj narod je bil včeraj zvečer še v kmetijski družbi, pet minut po 6. uri zvečer se je še jako vesel poslovl od gospodov pri »Ljudski posojilnici« in šel po Miklošičevi cesti proti domu. Okolu tri četrti na 7. uro zvečer gresta mimo Bahovčeve hiše gg. uradnik južne železnice Viktor Adamič in magistratni uradnik Ivan Završan. Povšeta vidita slonečega ob stopnicah na vogalu. S slabotnim glasom ju Povše pokliče: »Gospoda, meni je slabot! Gospoda priskočita in primeta g. poslanca, ki pa je pričel hropeti, eden gospodov je hitel po zdravniku in izvoščka. Med tem je prišel dr. Marolt, katerega je gospod poslanec še spoznal. Rekel mu je s slabotnim glasom: »Doktor!« nato pa vedno bolj lezel skupaj in se sesedel na stopnicah. »Jezus!« bila je zadnja beseda, nato pa je zatislil oči in plemenito srce, ki je hotelo vedno le dobro, je prenehalo biti. Gg. Završan in Adamič sta z veliko ljubeznivostjo poskrbela, da so pokojnika z nekim vojaškim avtomobilom, ki je privozil mimo,

peljali na dom, kamor je prihitel še gosp. dr. Gregorič, ki ni mogel drugega kot konstatirati smrt.

France Povše se je rodil 1. januarja 1845. leta v Kresnicah kot sin trdnih kmetijskih staršev. Dovolil je v Ljubljani gimnazijo in se podal na visoke šole proučevati narodno gospodarstvo.

Z izvrstnim uspehom je dovršil svoje strokovne študije in se vrnil v domovino. Dobil je leta 1869. v Gorici službo strokovnega učitelja na ondnotni kmetijski šoli, leta 1897. na isti kmetijski šoli službo ravnatelja in je kot tak mnogo deloval za gospodarski napredek. Zaradi zavrtnate vratne bolezni, ki ga je kot nepovabljenka spremljala skozi celo življenje, je moral to službo pustiti in se je zadovoljen s skromno pokojnino vrnil na Kranjsko uprav v oni dobi, ko je nemška nadvlada izgubila v naši deželi svojo premoč, ko so se vzbujali Slovenci za javnost in ko so se začeli tudi med Slovenci ločiti duhovi po svetovnem naziranju.

Pokojni Povše je bil z dušo in telesom vedno in povsod odločen in odličen naš somišljenik in je rad tudi javno povdarjal svojo katoliško zavest in svoje versko prepričanje. Bil je zvest sin katoliške cerkve, ki je stal ob zibel krščanskega preporoda javnega življenja na Slovenskem, ki je zasebno in javno vestno spolnoval dolžnosti katoliškega moža. Bil je vdan sv. Očetu in svojemu škofu.

Pokojnik je bil izvrsten, krščanski rodbinski oče. Njegova hiša, četudi je bila gospodski opremljena, bila je pristna slika naših kmetijskih krščanskih domov. Priprosto in skromno življenje, iskrena medsebojna ljubezen, skupna molitev je oživljala Povšetov dom. Ob strani blagopokojne soproge, ki mu je nedavno umrla in katere izguba je gotovo tudi pripomogla k njegovi nenadni smrti in sredi svojih lepo vzgojenih otrok je iskal pokojnik oddiha in razvedrila za trudapolno z marsikatero skrbjo in bridkostjo prepleteno javno življenje. Doma med svojimi se je pokojnik vselej pomladil, tam je bil vedno srečen.

Povše je bil v narodnem pogledu še sin slovenskih taborov in njegovim govorom so se vedno poznali vtisi iz taborske dobe. Navdušen narodnjak stal je ves čas svojega javnega delovanja med narodnimi prvoboritelji in se je s svojo zgovorno besedo udeleževal vseh narodnih bojev.

Bil je kakor vedno vsa slovenska ljudska stranka vnet avstrijski domoljub v najlepšem pomenu besede in iz dna duše vdan svojemu cesarju. Vanj je stavil svoje nade za boljšo bodočnost našega naroda.

Pokojni Povše je bil od l. 1889 deželni in od l. 1891. drž. poslanec, marljiv kakor mravlja in vedno vsakemu svojemu volilcu na razpolago. Bil je četrstoletja podpredsednik in zadnja leta predsednik c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, za katere razvoj si je pridobil neveljivih zaslug. Zadnja leta je bil skrben in delaven načelnik »Ljudske posojilnice«, vsepovsod dober, razumen in prevdaren gospodar.

Glavno nalogo svojega življenja je videl pokojnik v delu za napredek narodnega gospodarstva med Slovenci. Bil je agrarec z dušo in telesom in kot strokovnjak na tem polju je vžival doma in tudi na Dunaju med državnozbornskimi poslanci neomejeno zaupanje. V tem pogledu je zanj značilen njegov včerajšnji žal da zadnji članek v našem listu. Pazno oko in zdrav razum je imel za vse gospodarske potrebe. Pri velikih agrarnih akcijah zadnjih let v državnem zboru je Povše igral vodilno vlogo; najodličnejša mesta so mu poslanci brez razlike strank zaupali v raznih gospodarskih odsekih. V tem oziru je bila njegova beseda zelo vplivna in za marsikaj kar se je zadnja leta storilo v državnem zboru za zboljšanje kmetijskih narodno-gospodarskih razmer, ima pokojnik velike zasluge. Vesel je bil zlasti uspešne akcije za povzdigo živinoreje, ki se je v zadnjih letih pod njegovim vodstvom izvršila v državnem zboru in ki je v malo letih tudi pri nas rodila veliko uspehov pri živinoreji.

Zato bo med avstrijskimi agrarci velika in občutna vrzel tam, kjer je stal pokojni Povše. Pri gospodarskem delu zlasti ga bomo težko pogrešali doma in v državnem zboru.

Občuten udarec je Povšetova smrt tudi za naš list. V teku desetletij je pokojnik napisal nebroj gospodarskih člankov, ki so se vedno odlikovali s svojo aktualnostjo in s svojim strokovno-znanstvenim temeljem. Brez vsake nagrade je sodeloval pri našem listu in le prospeh našega narodnega gospodarstva, v katerem je videl srečno bodočnost našega naroda, mu je silil pero v roke. Ko ga je blede smrt na ljubljanski ulici prišla za roko, da ga popelje k Gospodu pričala, je izšel naš list, ki je pri našal na uvodnem mestu zadnjo njegovo pisano besedo.

Mnogo je govoril pokojnik in to je smel storiti, ker je tudi mnogo delal. Življenje njegovo je bilo neprestan trudoljubni delavniki, počitka njegova živahna narava ni poznala.

Sedaj ga ni več! Nenadna smrt ga nam

je vzela sredi dela in naporov, kako našim krajem v sedanjih časih preskrbeti za ljudi in živino zadostno potrebščin. — Sredi teh materialnih skrbi pa pokojnik ni pozabil, da človek živi za večnost. Vsaki dan ob desetih, ako je bil v Ljubljani, srečavali smo ga, ko je hitel v stolnico, kjer je Bogu priporočal sebe, svoj narod in svoje delo za njegovo dobrobit.

Počivaj v miru v Bogu Ti, ki na zemlji nisi poznal miru in pokoja. — Tvojega groba Slovenci ne bomo pozabili.

R. I. P.

Božični prazniki v Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Tiho, neslišno se je bližal sveti večer. Ogibali smo se v duhu vsake misli, ki bi nam zbudila spomin minolih let in tudi voščila smo poslušali le z enim ušesom in jim dali prostora le v polovici duše. Kdo se bo prepustil oni sreči, ki smo jo uživali prošla leta? Granate so zatvorile božični radosti pot v naša srca, groza vojske je zamorila milino božičnih dni.

Tako smo mislili Gorici, ko so nam naši dragi znanci želeli vesele praznike, a smo jim mi z bridkim smehljajem mehkično odgovarjali: Bog Vas usliši, Bog nam pomaga!

Napočil je 24. december. Megla je zastirala mesto, prišel je redek dež, a za Kalvarijo je vladal mir. Napotim se po opravkih in glej čudo! Namesto pričakovane puščobe in žalosti je po ulicah vse živo in veselo. To niso blede, prestrašene sence, ki begajo plašno po ulicah, ampak ljudje polni vesele skrbi in pričakovanja. Vsem se mudi po važnih opravilih. Na koncu ulice Municipio stoje ob hišni steni v dolgi vrsti ljudje, vsi glasni in zgovorni. Seveda, granata je ubila vola, meso bo po 2 K 40 v, in nocoj je sveti večer. Da se je vendar enkrat tudi granata izkazala pametno, in sicer o pravem času in na pravem mestu. Tako so se šalili in vdano čakali, da pridejo na vrsto. Pridem v ulico Dogana. Zopet vrsta ljudi. Kruha čakajo. In kako so veseli! Napovedan je za praznike bel kruh. Tudi trgovine so bile odprte in prav težko se je prišlo na vrsto. Med množico pa so stopali vojaki, in roka, vajena sukati orožje, je nesla smreko. Popoldne je bil še živahnejši, ker je vse kazalo, da se tudi za Kalvarijo pripravljajo na sveti večer.

Ob štirih popoldne je bil v kapucinski cerkvi blagoslov, kakor vsak dan, čeravno je 23. decembra obiskala granata pisarno vratarja Fr. Sobosa in jo razdajala. Cerkev je bila natlačena, a na oltarju sv. Jožefa so bile pripravljene jaslice. Miloba svetega večera se je polastila našega srca in iz slehernega obraza je sijala ginjena radost. Ko smo zapuščali cerkev, je koralala četa na Kalvarijo. Nesli so s seboj drevesce in škatle z nakitjem in darili in zvečer je bila Kalvarija na več mestih prav lepo razsvetljena.

Sveta noč se je zgrnila nad mestom. V srčni hvalečnosti, da smo jo zdravi učakali v naši ljubljani Gorici, smo sedli k večerji, ki je bila sicer skromnejša od drugih let, toda oslajena s pristrčno hvalečnostjo do božjega Deteta, ki nas je milostno obvarovalo vsake nesreče. In kakor prejšnja leta, smo jo tudi letos zaključili s prepevanjem svetonočnih pesmic. Ker ni bilo polnočnice, smo naslednje jutro vstali precej čvrsti ter se veselo odpravili v cerkev. Lilo je sicer kakor iz škafa, a nas ni to prav nič vznemirjalo. Da le Lah molči, smo si mislili in zopet je bila prostorna cerkev polna, kakor v času miru. Prišli so vsi, tudi tisti, ki se niso od 18. novembra pokazali na svetlo ter veselo ginjeni zrl v božje Dete v jaslicah. Tam zunaj uničujoč boj poln sovraštva in obupa — tu v skromnih jaslicah blažilna, oživljajoča ljubezen. In vzkipelo je sleherni srce v nadzemski blaženosti, v slehernem očesu je zasvetila solza hvaležna in nadejna: Prišel je Kralj miru! Take splošne, srečne in zadovoljne zbranosti še ni videlo naše mesto. In zgodilo se je, kar bi ne bili nikdar pričakovali: Imeli smo vesel Božič. S podvojeno milobo je prišla božična blaženost v naša srca in dokazala, da je vesele božičnih dni nedotakljiva last neba, ki ne izgubi tudi sredi vojne svoje osrečevalne moči.

Tudi popoldne je prišlo v cerkev vse kar leze in grede. Jaslice so bile kakor oblegana trdnjava. In ko je ob koncu blagoslova zagrmela po svetišču pesem: »Kaj se vam zdi, pastirčki vi«, se nam je zdelo, da že obhajamo dan zmage in miru. Pa saj je bila to res zmaga. Izvojevalo jo je nebo nad našimi upornimi srci.

O blažena, o sveta noč, zakaj hitiš v globe večne?

Ostani še, blažilna tvoja moč nas dela srečne.

Pa kdo ustavi časa tek? Prekrasna noč ti moraš v vek.

Le hiti, hiti pota tvoja, vem, da ostanka nimaš tu,

pa saj ostane nam miloba tvoja — pri nas ostane — Kralj miru.

(Iz »Bogoljuba« S. E.)

Prazniki so minili. Spopad na Dobrodo bu ob pol 12. uri ponoči (25. dec.) nas je opozoril, da smo še vedno na fronti. Dne 26. decembra je bilo mirno. Od polštirih popoldne so začele vozariti granate italijansko smrt preko nas v št. Peter. Padale so v okolico šempeterske cerkve in tudi na trg pred cerkvijo. Od 26. decembra dalje nismo več slišali težkega kalibra in tudi naši topovi so bolj reškobesni. Dal Bog, da bi v novem letu za vedno utihnili ti in oni.

P. M.

Junaki plemenitih src.

Poveljnik našega domačega deželnega brambovskega polka št. 27 je poslal deželnemu glavarju dr. Š. steršiču sledečo pismo, kateremu je dodan razglas glede podeljevanja podpor iz vojno pomožnega zaklada polka.

Vojna pošta št. 53, 28. dec. 1915.

Vaše preblagorodje! Velespoštovani gospod deželni glavar!

Ze štiri mesece stoji domači brambovski polk na mejni straži. S ponosom in veseljem moram sporočiti, da se nismo umeknili niti za ped zemlje. Deli tega polka so imeli priliko, da so izpričali staro junaštvo tudi proti laškemu sovražniku. Hvala Bogu, da so bile izgube v teh štirih mesecih le prav majhne! Navdušeno čakajo vrli vojaki, kdaj jih pozove zaželeni klic naprej, in prenašajo voljno trpljenje, ki je neizogibno v visokem gorovju po zimi. Da se jim olajšajo napor, se stori kar je le mogoče. Čast mi je Vašemu preblagorodju sporočiti, da je polk zlozil vojni podporni zaklad. Podrobnosti o tem obsega priloženi razglas.

Usojam se najudaneje prositi, Vaše preblagorodje naj bi bilo toliko dobro, da bi kmalo dalo ta razglas priobčiti v kranjskih časopisih: v »Laibacher Zeitung«, v »Slovenca« in »Slovenskemu Narodu«. Vsota je majhna proti mnogim kotrebim, vendar nam povečuje dušo, da moramo nekoliko pomagati bednim. Da ne bom v skrbeh, prosim, da mi blahotoino na kratko potrdite prejem tega pisma. Izražajoč svoje spoštovanje, beležim Vašemu preblagorodju najvdanejši

polkovnik-poveljnik bramb. pešp. št. 27. Henrik Kutschera l. r.,

Razglas.

Vojni podporni zaklad c. kr. brambovskega pešpolka ljubljanskega št. 27.

C. kr. brambovski pešpolk ljubljanski št. 27 je zložil z nabiranjem v vrstah vojnega polka in nadomestnih bataljonov in z dobrodelnim koncertom, ki so ga priredili ti bataljoni in ga je podpiral prečastiti benediktinski samostan v Admontu, vojni podporni zaklad c. kr. brambovskega pešpolka št. 27. Po prispevku c. kr. ministrstva za deželno brambo in po prostovoljnem velikodušnem darilu 1000 K deželnega stolnega mesta Ljubljane je narastel ta zaklad nad 21.400 K. Ta znesek je določen, dokler ne poide, za podporo invalidnih mož tega polka, potem takih vdov, sirot, očetov in mater padlih mož tega polka, ki so posebno potrebni gmotne pomoči ali ki nimajo nikake zakonite pravice do preskrbe. Dajale se bodo enkratne podpore po 50 do 300 K. Osebe, ki menijo, da imajo po 2. odstavku tega razglasa pravico do podpore, naj svoje od župana in župnega urada potrjene prošnje pošljejo najkasneje do 15. februarja t. l. c. kr. poveljstvu brambovskega nadomestnega bataljona št. 27 v Admontu na Štajerskem. (K. k. Kommando des Landwehrrersatzbataillons Nr. 27 in Admont, Steiermark.)

Poveljstvo c. kr. brambovskega pešpolka ljubljanskega št. 27.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 4. januarja. (K. u.) V zbornici je poslanec Geza Polonyi obširno kritiziral vladno predlogo o centrali finančnih zavodov in je rekel, da mora vlada, kateri se da 125 milijonov za to napravo, v prvi vrsti skrbeti za vdove in sirote padlih. Očita avstroogrske banki, da ni izpolnila svojih obveznosti za stabilnost naše valute.

V zbornici magnetov pa je grof Hadik interpelliral glede priprav za gospodarska pogajanja. Vlada mora napeti vse sile, da dobi Ogrska pri gospodarskih vprašanjih, ki bodo v bodočnosti stopila v ospredje, poln delež. Vlada je storila napako, ker se je začela z Avstrijo pogajati o nagodbi, ker hoče tako deželo postaviti pod gotovo dejstvo, da bomo imeli proti Nemčiji vezane roke. Govornik bi rad vedel vladna predela.

Min. predsednik grof Tisza je odgovoril, da je ravno zato začel nagodbena pogajanja, da si zagotovi akcijsko svobodo za pogajanja z Nemčijo. Monarhija bi bila žalostno smešna figura,

če bi stopila v pogajanja z Nemčijo, predno bi vedela, kakšno bo razmerje med Avstrijo in Ogrsko. Morem si predstavljati zelo pristransko gospodarsko razmerje z Nemčijo, pa naj imamo z Avstrijo skupno carinsko ozemlje, ali pa če ustvarimo svojo lastno carinsko ozemlje. O gospodarskem razmerju z Nemčijo je danes težko govoriti, ker bi lahko nastopila nesporazumljenja, ki ne bi prinesla zblizanja ampak odtujenje. Grof Tisza je prepričan pristaš najtesnejšega razmerja z Nemčijo, toda ne smemo iti dalje, kakor to zahtevajo nemški, avstrijski in ogrski gospodarski interesi. Teh vprašanj se ne sme presojati z doktrinarne ali politične, ampak edinole z gospodarskega stališča.

Razdelitev živil med Avstrijo in Ogrsko.

Budimpešta, 4. januarja. (K. u.) V zbornici magnatov je grof Hadik interpelliral o agitaciji, katero vodijo gotovi krogi proti Ogrski in rabijo cene živil za pretvezo za ščuvanje proti Ogrski. Vlada ni storila svoje dolžnosti, ker ni nastopila proti ti agitaciji. Tudi avstrijska vlada bi morala opozoriti na dejstva in nastopiti proti agitaciji.

Ministrski predsednik grof Tisza je odgovoril, da danes še ni mogoče govoriti o vprašanjih, ki stoje v zvezi z vprašanjem živil, ker važni državni interesi prepovedujejo, da bi se spravilo podrobnosti v javnost, ker bi to znalo

povzročiti škodljiva nesporazumljenja. Lahko pa zagotovi, da se bo tudi letos moglo prebivalstvo preskrbeti z živili, kakor se je to tudi lani zgodilo. Zadnji čas je take očitke prineslo avstrijsko časopisje; Tisza pazljivo zasleduje avstrijsko časopisje in pri vsakem očitku proti Ogrski je na to opozoril avstrijsko vlado.

Ministrski predsednik se hoče omejiti samo na eno načelno izjavo: Med Avstrijo in Ogrsko obstoji seveda prost promet; samo pri onih živilih, za katere so določene najvišje cene, je prosti promet omejen. Obe vladi pa sta se trudili, da bi enako poskrbeli za Ogrsko in Avstrijo.

Glede krušnih žit v prvi vrsti je znano, da Avstrijec tudi v miru ne sne toliko kruha kakor Oger, ker je Avstrijec tudi drugače boljše preskrbljen z drugimi živili. Zato se je za vsako osebo na Ogrskem določilo višjo mero kruha, kar pa ne pomenja, da smo v boljšem položaju nego Avstriji. Obe vladi sta skušali to stvar urediti po svojem najboljšem prepričanju in sicer tako, da bi se Ogru ne bi godilo boljše kakor Avstriji, pa tudi ne slabše. Na tem načelu sta vladi govorili in uredili. Tisza upa, da bo agitacija, katero je govornik po pravici pribral, izgrešila svoj namen in da bosta po vojni harmonija in čustva skupnosti v monarhiji dajala večje in trdnije poročstvo za nadaljno akcijsko zmoglost monarhije. (Živahno pritrdjevanje.)

Krvava bitka v vzhodni Galiciji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. januarja. Uradno se razglaš:

Bitka v vzhodni Galiciji se nadaljuje. Sovražnik je včeraj nadaljeval svoje prodiralne poizkuse z velikimi silami pri Toporovcu. Dosegel je ravno tako neuspeh, kakor prejšnje dni. Ruske napade so povsod odbili deloma v dolgotrajajočem krvavem ročnem metežu. Posebno ljuti boji moža z možem so se bili v nekem razstreljenem jarku pri gozdni hiši vzhodno od Raranča, kjer si je posebno varaždinski pešpolk št. 16 zopet pridobil novo slavo.

Ravnatoko kakor na besarabski bojni črti so se izjalovili tudi napadi, ki jih je izvedel sovražnik vzhodno od Okne in proti mostni utrdbi pri Učičku kakor tudi vsi z veliko vztrajnostjo ponovljeni ruski poizkusi, da bi prodrli v prostor severovzhodno od Bučača v naše jarke. Izgube sovražnika so prejšnjem povsod velike. V nekem 10 kilometrov širokem odseku smo našli pred našo bojno črto 2300 ruskih mrličev. Posamezni bataljoni, ki so se podali v boj s 1000 možmi, so se po lastnih prijavah vrnili s 130 možmi nazaj. Severovzhodno od Bučača v zadnjih dneh privedenih ujetnikov presega 800. Ob zgornjem Styru so sestrelile čete Böhm-Ermolijevе voje skupine neko rusko letalo. Posadko, dva moža, smo ujeli.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. januarja. (K. u.) Iz velikega glavnega stana:

Nobenih važnih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

Ruski prodiralni poizkusi med Prutom in Burkanovom so se pod nenavdno težkimi izgubami za sovražnika izjalovili. Da so bili odbiti vsi sovražni napadi, je važno tudi zato, ker imamo tu opraviti z deli tiste močne ruske skupine, ki se je zbrala v jugozapadni Rusiji in bila pripravljena za ofenzivo. Napadajoče ruske armade so v sedaj že deset dni trajajoči bitki veliko izgubile. Število mrtvih in ranjenih se ceni najmanj na 10.000 mož.

RUSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, (K. u.) Iz vojnega časnikarskega stana:

1. januarja. Od bojne črte ob Rigi do Pripjatja se nadaljuje ljut boj. V odseku reke Stir med železnico Kovel-Sarny in mestom Čartorisk smo prešli na levi breg Stira in smo zasedli vas Brusk. Brezuspšno so ostali ljuti sovražni protinapadi, da nas vržejo nazaj na desni breg Stira. Izjalovil se je ravnatoko poizkus sovražnika, da bi nas iztisnil iz pokrajine kolonije Milaszew južno-vzhodno od Kolkega. Severno od kolo-dvora Oliko (20 km vzhodno od Lucka) smo prodirali dalje in smo utrdili osvojeno ozemlje. Na bojni črti ob reki Stripa smo zasedli dve črti sovražnih strelskih jarkov. Pri mestu Uscieczko smo vrgli sovražnika na desni breg Dnjestra. Med Dnjestrom in rumunsko mejo smo prišli do sovražnih žičnih ograj, ki smo jih prekorčili. Utrdili smo osvojeno ozemlje.

2. januarja. Na fronti Riga ob cesti iz Baldona živahen topovski ogenj sodelovanjem nemških oklopnih avtomob-

bilov. Pri Zahobovem in v bližini Podwinskih živahen ogenj iz pušk in topov. Pri Poniewiczu so metali Nemci v naše jarke granate, napolnjene s strupenimi plini. Severno od Čartoriska je sovražnik dvakrat napadel naše utrdbe, pa je bil z velikimi izgubami vržen nazaj v svoje jarke; ujeli smo pri tem 1 častnika in 70 mož.

Ob Strypi so prisilile naše čete sovražnika, da se je umaknil v svoje nove utrjene postojanke. Ljut boj se je razvil severovzhodno od Črnovic, kjer smo zasedli več višin in ujeli 15 častnikov in 855 mož ter zaplenili 3 strojne puške in metelce bomb.

ZAKAJ NAPADAJO RUSI V BES-ARABIJI.

Budimpešta. Nek diplomat, ki je zelo poučen o rumunskih razmerah, je izjavil berlinskemu dopisniku »Az Esta«: Ruski veleposlanik Šebeko ni bil popolnoma nič zadovoljen, ker so ga poslali v Rumunijo. Sporazumovno časopisje poroča, da mu je bilo naročeno, naj Rumuniji iznova predlaga pogoje za prehod ruskih čet čez Rumunijo, a svojih predlogov ni mogel niti postaviti. Celo krogi, ki so prijazni Rusom, niso bili zadovoljni s predlogi in so izjavili, naj Rusija zdaj od Rumunije ničesar ne pričakuje. Izključeno je tudi, da bi se izkricali v Bolgariji, ker je zaprti bolgarsko obrežje z minami. Solunske čete sporazuma, ki so preslabe, da se ubranijo napadu Avstrijcev, Nemcev in Bolgarov, a jim je naročeno, naj drže Solun za vsako ceno, morajo brezpogojno računati na pomoč Rusije. Rusi poizkušajo prodreti ob bukovinski meji zato, da bi šli čez Sedmograško proti Srbiji in da odvrnejo čete osrednjih velesil in njih zaveznikov od Soluna.

Načrt je pa komaj izvedljiv, ako se upošteva, da za tako podjetje ruske čete niso dovolj izurjene in oborožene. Četverosporazum hoče zato nadaljevati balkansko vojsko.

Poizkus Rusov, da bi prodrli z vsemi silami južno krilo avstrijsko-besarabske bojne črte namerava tudi držati Rumunijo v šahu in prepričati, da ne prestopi na stran osrednjih velesil; ker vsak pozna Bratianuovo izjavo, da nastopi Rumunija v zadnjem štadiju vojske, ko ne bo mogoče več dvomiti, kako izpade vojska. Rusi bi se radi okoristili in si zagotovili pomoč Rumunije.

RUSIJA PROTI MIRU.

Monakovo, 4. januarja. Kakor javljajo iz Petrograda, je vojni minister Hvostov izjavil, da bo duma sicer sklicana v začetku februarja, da pa vprašanje o živilih in draginji ne bo rešila duma, ampak vlada sama, ki je vedno le napravila zmedo. Končno je Hvostov izjavil dobesedno: Odločno ugovarjam proti govorici, da je v vladnih krogih razpoloženje za mir. Vojna do konca in odločilna zmaga, v tem je vsa naša bodočnost.

RUSKI NOTRANJI MINISTER O POLOŽAJU.

Stockholm. Ruski notranji minister Hvostov je izjavil zastopnikom velikih petrograjskih in moskovskih listov: Če Rusija ne zmaga, izgubi svojo postojanko kot kulturni narod. Skrbi me novi položaj. Moskva je podobna sodu smodnika, ki ga lahko razstrelji vsaka iskra. Vladi niso

merodajni nešteti sklepi vseh frakcij, shodov mest in zemstev. Duma naj sklene, da prepušča rešitev najvažnejših vprašanj zopet stari birokraciji.

POŠTNA ZVEZA Z RUSIJO ZOPET OBNOVLJENA.

Dunaj, (Kor. ur.) Cenzurno vodstvo skupnega poizvedovalnega urada Rdečega križa nas naproša, naj obvestimo, da približno en mesec zadržana pošta iz Rusije prične zopet prihajati. Dozdaj je naznanjenih 60 poštnih vreč.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. januarja. Uradno se poroča: Boji s topovi so se včeraj zopet pričeli na južnem Tirolskem in na dolomitski bojni črti. Naši letalci so metali bombe na neko sovražno skladišče. Kraj Naborjet so zopet obstreljevali s težkimi topovi. Tudi v kotlini pri Bovcu in v ozemlju Krna je pričelo delovati sovražno topničarstvo. Severno od Dolja so vzele naše čete včeraj zjutraj nek sovražni jarek, za katerega se bi je zdaj trdovraten boj. Odbiti so bili trije italijanski protinapadi. Na Dobrdobski visoki planoti se vnamejo vsak dan na posameznih delih bojne črte boji z ročnimi granatami in se mečejo mine.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Laško uradno poročilo.

Rim, 2. januarja. (K. u.) Ponoči na 1. januar je izvajal sovražnik male napade pri Mori (Val Lagarina) na Col di Lana in na robih Rombona (Bovec). V kraškem odseku so nekateri lastni drzni oddelki ujeli nekaj vojakov. Zaplenili smo tudi orožje in strelivo. Sovražni letalci so metali bombe na Marco (Val Lagarina), kakor tudi na Stripnu in Borgu v Val Sugana, ne da bi povzročilo kako škodo.

Pravljice o italijanskih torpedovkah.

Dunaj, 4. januarja. Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Inozemski listi so pred kratkim prinesli baje iz Londona izvirajoče poročilo, po katerem da je neka italijanska torpedovka dne 26. dec. 1915 potopila z orožjem naloženo avstrijsko ladjo, med tem ko sta dve drugi italijanski torpedovki »vzele« avstrijski podmorski čoln. Obe vesti sta popolnoma izmišljeni in brez vsake dejanske podlage.

Veleposlanik Tittoni v Rimu.

Logano, 4. januarja. Veleposlanik Tittoni je prišel nepričakovano v Rim. naj.

Za Italijo se odloči vojska na Balkanu.

Bukarešt. Nekdanji italijanski veleposlanik na Dunaju je izjavil nekemu ameriškem poročevalcu: Usoda Italije in njena zmaga se odloči na Balkanu, kjer bo izkrcavala vedno nove čete, da dokaže, da smo Garibaldijeve slave vredni. V Alpah seveda ne moremo delati čudežev, storili smo tam, kar smo mogli, nemogočih stvari od svojih vojakov ne moremo zahtevati.

Na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. januarja. Uradno se poroča: Nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. januarja. (K. u.) Iz velikega glavnega stana:

Nobenih važnih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

Črnogorsko uradno poročilo.

Cetinje, 1. januarja. (Kor. ur.) Delovanje topničarstva in pehotni boji 31. decembra na celi bojni črti. Pri Majkovcu in pri Bogičevcu (na zemljevidu teh dveh krajev ni) deloma zelo ljuti napadi.

Zbiranje bolgarskih čet v Bitolju.

Curih, 4. januarja. »Daily News« poročajo: V Bitolju se zbirajo močne bolgarske čete, ki bodo prodirale proti Italijanom, če bodo ti poskušali prodirati proti Makedoniji. Poveljstvo v Valoni je radi teh bolgarskih priprav v skrbeh, ker je računalo le z bojem z avstrijskimi in nemškimi četami. Poveljstvo v Valoni je že opetovano zahtevalo od Cadorne ojačenj, ki so pa izostala. Med moštvo v Valoni vlada veliko razburjenje.

Bolgarsko prodiranje proti Adriji.

Geni, 4. januarja. »Nouveliste« poroča, da korakajo bolgarske čete, ki so zasedle Elbassan, deloma proti Draču, deloma proti Tirani. Druga skupina je odšla iz Dibre in dosegla reko Mati, odkoder so dobre ceste čez Leš in Ivan Meduanski in Skader.

Priprave štirispornazuma.

Lugano, 4. januarja. »Corriere della Sera« poroča iz Soluna, da še vedno izkr-

cavajo čete. Včeraj in danes so došli trije indijski kavalerijski polki iz Galipolija. Pravijo, da se je v zalivu Orfano izkrcalo 50.000 mož, katere so zbrali na Imbrosu in v Mitlenah. Obrambna dela so v glavnem že končana. Komisija vojaških in civilnih inženirjev je odpotovala v Topsis, da prične graditi neko 200 km dolgo železniško progo, ki bo služila izključno stratežnim namenom.

Nemci pred solunskimi utrdbami.

Rotterdam, 4. januarja. »Daily Mail« poroča iz Soluna, da je nemška kavalerija zagledala angleške predstraže v solunskih utrdbah. Tudi bolgarske čete, katerih je precej, so pripravljene, da prično z ofenzivo.

Kralj Peter neljub gost v Solunu.

Atene. Poročilo o dohodu kralja Petra v Solun, je na tukajšnje merodajne kroge zelo slabo vplivalo, ker nasprotuje postopanje kralja Petra vsem mednarodnim navadam, ker je prišel v Solun, ne da bi bil povabljen z grške strani.

Atene. (Kor. ur.) Agence Havas: Listi poročajo, da ostane kralj Peter nekaj časa v Solunu. Naročili so, naj najamejo srbskim uradnikom stanovanje. Če kralj Peter obišče tudi grškega kralja, je odvisno od tega, kako se razvijejo politični in vojaški dogodki. Govori se tudi, da pride kmalu v Solun tudi črnogorski kralj, kar pa ni uradno potrjeno.

Pariz, 4. januarja. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča 2. t. m. iz Soluna: Kralj Peter, ki se je nastanil v srbskem konzulatu, mora radi svoje osebne slabosti čuvati svojo sobo. Prišel je v Solun, da nadzoruje preosnovno srbsko armado, ki dohaja v skupinah 300 do 400 mož. Kralj izda oklice na Srbe, naj ustanove sveto zvezo za oprostitvev po sovražniku zasedene dežele. Vojaške oblasti zapirajo dalje osumljene osebe.

Odstop srbske vlade.

Geni, 4. januarja. »Nouveliste« poroča: Srbski ministrski predsednik in ostali člani kabineta so podali prestolonasledniku-regentu demisijo, katere pa ni sprejel. Samo vojni minister je odstopil. Mesto njega je imenovan general Teri. Srbska vlada se je baje preselila v Solun.

32.000 laških vojakov v Valoni.

Berlin. Ruski listi poročajo iz Aten: Lahi so izkrcali dozdaj v Valoni 32.000 mož, ki utrjujejo Valono in okolico.

Essad paša se pripravlja na vojsko.

Lugano. »Corriere della Sera« poroča: Essad paša se s svojimi pristaši skupno s Srbi pripravlja na vojsko. Njegova armada šteje nad 20.000 mož.

Kralj Konstantin o vpadu Bolgarov na Grško.

Atene. Kralj Konstantin je izjavil poročevalcu lista »Daily Chronicle«: Kralj je izjavil glede na morebiten pohod Bolgarov na Grško: Če Bolgari prekoračijo našo mejo, sem prepričan, da se zopet mirno umaknejo, ko dokončajo, kar so podvzeli. Razmere med Grško in Bolgarijo so izvrstne.

Anglija hoče tudi Krf.

Lugano, 4. januarja. »Giornale d'Italia« poroča iz Aten: Anglija je naznanila grški vladi, da je sklenila zasesti Achilleon na otoku Krfu, da tamkaj uredi bolnišnico.

Angleži iščejo opirališče nemških podmorskih čolnov v Egejskem morju.

Solun. Vrhovni poveljnik angleških čet v Solunu je razpisal nagrado 50.000 frankov tistemu, ki izda opirališče nemških podmorskih čolnov v Egejskem morju.

Norveška zahteva pojasnil.

Christiania. (K. u.) Zunanje ministrstvo je brzojavno v Atenah vprašalo, zakaj so prijeli v Solunu norveškega podkonzula Seefeldera.

Grška protestira tudi radi aretacije norveškega konzula.

Atene. (K. u.) Reuter: V krogih grške vlade različno sodijo o aretaciji norveškega konzula Seefelderja. Velesilam sporazuma so poslali nov protest.

Grška si ne upa nastopiti proti ententi.

Zeneva, 3. januarja. Pariški »Radical«, »Libre Parole« in »Eclair« pravijo, da si Grška ne upa začeti z odkritimi sovražnostmi radi aretacije konzulov. Pač pa je naloža diplomatovo težko in zato naj se s konzuli ravna plemenito.

V Solunu prijete konzule odvedejo v Švico.

Pariz. (Kor. ur.) »Agence Havas« poroča uradno: V Solunu prijete sovražne konzule, ki so jih prepeljali v Marseille, odpeljejo takoj po njih dohodu na švicarsko mejo.

Izjava sofijskega grškega poslanika.

Sofija. (Kor. ur.) Grški poslanik Naum je izjavil nasproti min. predsedniku Radoslavovu: Grška je energično protestirala, ker je bil prijet bolgarski konzul in ne bo več trpela, da se krši njena nevtralnost in suvereniteta. Ra-

doslavov je z zadovoljstvom vzel na znanje izjavo in je izrazil, da upa na nadaljnje prijateljsko razmerje med Grško in Bolgarijo.

Grška poziva nujno pod orožje.

Budimpešt. »A Vilag« poroča iz Soluna: Neko tukajšnje poslanstvo je brzojavno obveščeno, da so na dopust poslani letniki pozvani pod orožje v 48 urah.

Dnevne novice.

+ **Fran Povše** — zastopnik ljudstva. Fran Povše je bil prvič za deželnega poslanca izvoljen dne 4. julija 1889 v kmetijskih občinah volilnega okraja Ljubljana—Vrhnika. V seji deželnega zbora z dne 23. novembra 1889 je bil izvoljen za namestnika deželnega odbornika iz kurije kmetijskih občin. — Drugič je bil izvoljen za deželnega poslanca 21. novembra 1895 v ravno tistem volilnem okraju. — Deželnim odbornikom je bil izvoljen v seji dne 31. januarja 1896. leta iz kurije kmetijskih občin. — Tretjič je bil deželnim poslancem izvoljen dne 12. septembra 1901 v istem volilnem okraju. — Drugič je bil deželnim odbornikom izvoljen v seji dne 30. decembra 1901 in ostal do 27. marca 1908. — Četrtoč je bil izvoljen deželnim poslancem 21. februarja 1908 v istem volilnem okraju. — Petič je bil deželnim poslancem izvoljen dne 9. decembra 1913 v volilnem okraju kmetijskih občin sodna okraja Ljubljana—Vrhnika. — Deželnim poslancem je bil prvič izvoljen dne 3. marca 1891 v volilnem okraju kmetijskih občin Kočevje, Trebnje, Žužemberk, Radeče in Mokronog ter je ostal zastopnik tega okraja tudi po volilni reformi. V osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske je bil izvoljen l. 1886., l. 1908. pa je postal predsednik družbe. Slava njegovemu spominu, ki naj nas vedno kliče k delu za Boga, cesarja, domovino!

+ **Odlikovanja v mornarici.** Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila korvetna kapitana Edvard Kosovel in Adolf Potočnik. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil minski mojster Franc Ogrizek.

+ **Kruh in moka.** Ločene karte za kruh in moko dobimo v začetku februarja. Na Niževstrijem bodo te nove izkaznice veljavne za 14 dni, in sicer se bodo glasile na dve tretjini kruha in eno tretjino moke. Osebe, ki ne vodijo lastnega gospodarstva (samske osebe), bodo dobivale krušne karte. — Že v bližnjih dneh se bo določilo, da se mora pri peki kruha rabiti 20% na domestil. V prvem času pride do 20% krompirjeve kaše; ko pride koruza, bodo mešali tudi to. — Rumunskega žita ne bo pred koncem februarja in zato bomo rumunsko koruzo in pšenico začeli mleti šele marca, pač pa pride domača koruza že koncem januarja v promet.

— **Ker so mesto usnjenih podplatov dobavljali armadi podplate iz papirja** je prisodilo dunajsko divizijsko sodišče potniku Rihardu Steiner 16-letno, čevljarskemu pomočniku Juriju Leitingeru 7letno in Avgustini Zimmer 4letno težko in poostreno ječo.

— **C. in kr. etapno poveljništvo št. 10. naznanja**, da je potovanje v območju sodnega okraja Kranjska Gora (izvzemši občin Jesenice in Koroška Bela) v občine Srednja vas, Bohinjska Bistrica, Gorenje Gorje sodnega okraja Radovljica in celega političnega okraja Tolmin (tudi lokalni promet) dovoljeno le s privoljenjem vojnopoštne urada št. 606. Za potovanja iz teh krajev je treba dovolilo etapno štacijskega ali kolodvorskega poveljništva.

— **Koruzno slamo** bo kupovala vojaška uprava za krmljenje.

— **Dunajska podružnica Slovenskega planinskega društva.** Prihodnji prijateljski sestanek je v soboto dne 8. januarja 1916 ob 8. zvečer v restavraciji Fr. Turecký, III., Kleistgasse 3. Slovenski gosti dobro došli!

Primorske nov.ce.

Silvestrov večer goriškega deželnega glavarja. Goriška deželna umobolnica je bila prisiljena se preseliti z vsemi 574 bolniki v Kromeriz na Moravsko. V četrtek popoldne spravili so z vojaško pomočjo vse bolnike na Volčjo drago in Prvačino ter jih odpeljali v 30 vozovih »Rdečega križa« po železnici. Na Dunaj je dospel vlak Silvestrov večer ob 9½ na južni kolodvor — ter se pomikal dalje na severni kolodvor do polnoči — nato pa v novem letu dalje na Moravsko. Bolnikov in osebja je nad 600 oseb. Z njimi je prišel vodja umobolnice dr. Fratric, zdravnik primarij dr. Göstl in uradništvo. — Msgr. dr. Faidutti, deželni glavar, je šel vlaku naproti do Meidlinga, kamor je prišel tudi g. dež. poslanec dekan Rojec, ki sta se informirala o bolnikih ter vlak spremljala do severnega kolodvora. Dež. glavar je odšel novega leta dan sam še v Kromeriz ter se osebno prepričal, kako so bili nesrečni umobolniki sprejeti v tamkajšnji umobolnici.

V Pasteurjev zavod na Dunaju se je oddala 18 letna Marija Derschot iz Misliče št. 4, občina Divača, ker je obolela vsled ugriza steklega psa.

Žrtve teme. Ivan Jazbic, 53 letni sluga v Trstu, stanujoč v Rojanu-Vernielis 610, je 3. t. m., vračajoč se domov, padel v ulici Comerciale ter se hudo poškodoval po obrazu. Bila je namreč taka tema, da mu je spodletelo. Ker je potem doma še vedno krvavel, je njegova žena poklicala rešilno postajo, koje zdravnik je Jazbico izpral rane in mu dal potrebno pomoč.

Umrli so v Trstu: Bonetta Mihael, 80 let, iz Hajdina 502; Stepančič Ana, 62 let, iz Gorice; Jahnel Ana, 68 let, Via A. Hofer; Pavlica Peter Karl, 29 let, Sv. Mar. Magd. Zg. 116; Mihelič Ivan, 70 let, Tor. S. Piero 4. V bolnišnici 31. decembra 1915; Pelis Lidia, 8 mesecev; 1. jan. 1916: Mladinec Simeon, 62 let; Skabransky Henrik, 3 leta; Biecher Anton, 70 let; 2. jan. 1916: Pibernik Marija, 77 let; Zavagna Franc, 57 let; Juriševič Ivan, 1 dan.

Ljubljanske nov.ce.

Ij Pevska skušnja za pogreb komerčnega svetnika poslanca g. Povšeta se vrši danes v sredo ob pol 8. uri zvečer v dvorani »Rokodelskega Doma«, (I. nadstropje), Komenskega ulica. Slovenski pevci vabljeni!

Ij Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov se bode udeležilo pogreba blagopokojnega komerčnega svetnika poslanca Fr. Povšeta z društveno zastavo. Člani se zbero v Rokodelskem domu jutri, Sv. Treh kraljev dan, ob pol 3. uri.

Ij Knjige Družbe sv. Mohorja za stolno in šentpetersko župnijo so došle včeraj. Udje jih dobijo pri svojih poverjenikih. — Priporočila se obenem takojšnja obnoveitev udine za 1916, ker bo rok že itak kmalu potekel.

Ij Prodaja ješprenjčka. Glasom naradbe c. kr. notranjega ministrstva z dne 6. grudnia 1915 št. 65.301 se sme ješprenjček ravnotako le proti krušnim kartam, kakor koruza, koruzni zдроб in ajdo prodajati.

Ij C. kr. deželna vlada opozarja vse obrtnike, ki se pečajo s prodajo moke, da ne prekoračijo novourejenih maksimalnih cen in je glede tozadevnega nadzorstva podrejene ji oblasti že po-

Smeh in veselost v

KINO CENTRAL

v deželnem gledališču.

Samo tri dni:

Gospodična razpisa'enka.

Velika najnovejša veselo gra v 4 dejanjih. Stavil Hans Brenner. Režija: Einar Zangenberg.

Velezanimivo dejanje! Velekomični prizor!

oblastila s potrebnimi navodili. Prestopki bi se najstrožje kaznovali.

Ij Zopet mleko! Mlekarici Angeli Simončičevi je bila minuli teden na Jurčičevem trgu z vozička ukradena pločevinasta posoda, v kateri je bilo 7 litrov mleka. Storiška je vsekako mati kake izstradane družine, kakoršen slučaj se je že pred kratkem dokazal na Viču.

Ententa se pripravlja za spom'ad.

Kodanj, 4. januarja. Rusko časopisje javlja, da so zavezniki sklenili, da bo pariška konferenca poslanikov trajno zborovala in v nujnih zaževah smela samostojno odločevati v zunanji politiki zlasti glede Balkana.

Iz Geneve poročajo, da bo 12. januarja v Parizu zopet zboroval veliki vojni svet, katerega se udeležijo vsi zavezniki.

Petrogradski finančni krogi so poučeni, da se bo v februarju vršila finančna konferenca, ki naj reši finančna vprašanja spomladanske vojaške akcije.

Št. 20.680.

Razglas.

Ker je nek tuj mal, temnorjav pes v Ljubljani in Štepanji vasi ogrizel več oseb in psov, se po pravici domneva, da je bil pes **stekel**.

Da se zabrani razširjenje stekline, zaukazuje mestni magistrat na podlagi §§ 2, 41 in 42 zakona z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177, do preklica sledeče.

1. V področju mestne občine Ljubljane morajo biti vsi psi neprenehoma na verigi ali pa morajo imeti **nagobčnike**, ki zabranjujejo grizenje.

2. Psi, ki se jih zaloti proste in brez nagobčnika, je takoj pobiti; proti posestnikom takih psov se bode uvedlo kazensko postopanje.

3. Vsakdo mora svojega ali njemu v varstvo izročene psa, če pride v dotiko s steklimi ali stekline sumljivimi psi, ali če zapazi na njem znake stekline ali take znake, iz katerih je sklepati na steklino, dati pobiti ali pa ga tako zavarovati, da ni nevaren za okolico. Tudi mora slučaj mestnemu magistratu takoj naznaniti.

4. Prestopki tega razgasa, ki stopi takoj v veljavo, kaznovali se bodo po kazenskih predpisih prej navedenega zakona.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 3. januarja 1916.

Františka Galović roj. Češnovar naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Vojtha, Jankota in Fanike** vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je bilo v neumljivih sklepih božjih določeno, da postane tudi naš dobi soprog, oziroma oče

Adalbert Galović
uslužbenec tobačne tovarne

žrtve, ki bo padla na oltarju domovine.
Po sedemmesečnih naporih na južnem bojišču, kjer je stal kot junak, vršeč vse dolžnosti, vestnega branika, ga je dohitela smrt 29. decembra v trenutku, ko se je ravno imel vrniti na kratek dopust med svoje drage, in je bil 30. decembra pokopan na pokopališču v Tolminu ob Soči.
Ljubljani oče, bodi ti lahka slovenska zemlja, ob kateri poje Soča nesmrtno pesem junakom!

V Č, dne 3. januarja 1916.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani javlja pre-
tužno vest, da je predsednik njenega upravnega odbora
preblagorodni gospod

Franc Povše

graščak, deželni in državni poslanec itd.

v torek 4. januarja 1916 ob pol 7. uri zvečer, mirno v Go-
spodu zaspal.

Ali ste že ponovili naročnino?

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja in tolažbe, ki so nam došli ob smrti naše iskreno ljubljenice hčerke, oziroma sestre, gospodične

Nežike Nabernik

izrekamo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, ki so drago ranjko spremlili k zadnjemu počitku, najsrčnejšo zahvalo. Osobito zahvalo smo dolžni častiti duhovščini, gospodom pevcem za krasne žalostinke, ter gospodičnam, ki so nosile vence.

Vsem in vsakemu posebej najsrčnejšo zahvalo!

V Ljubljani 5. januarja 1916.

Zalujoči ostali.

Po trdim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naša dobra, nad vse ljubljena hčerka, oziroma sestra, gospodična

Nežika Nabernik

na Novega leta popoldne ob 4/4 uri po dolgi, zelo mučni belezni, večkrat previdena s svetimi zakramenti, v cvetu mladosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne ranjke se je vršil v ponedeljek, dne 3. januarja t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Krakovski nasip št. 10. na pokopališče k Svetemu Križu.

Priporočamo jo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani 5. januarja 1916.

Rodbini Nabernik in Premk.

Izurjenega kletarja

dalje

sodarskega pomočnika

ali sodarskega učenca in

2 kletarska delavca

ter enega

kočijaža

(vsi vojaštva prosti) sprejme takoj tverka M. Rosner & Co. Sp. Siska poleg plv. „Union“.

Zidarji, tesarji in stavbinski delavci

dobe trajno delo. — Okrogli, robati in rezani

LES

se kupi. Vprašanja: Gradba delavnic za topničarstvo, Spodnja Šiška.

Kupi se rabljeni

ročni voziček

na dva ali štiri kolesa. I. Rozman, Florjanska ulica 24.

Proda se v Trebnjem večja enonadstropna

Hiša

z gospodarskimi poslopiji, vrtom in gozdom. Več se izve pri Franciški Trebasch v Trebnjem.

Absolviran

ekonom

vrtinar, izurjen v knjigovodstvu, vešč obeh deželnih jezikov, vojašine prost, želi primerne službe na kakem veleposestvu. Punudbe pod »29 ekonom« na upravo lista.

Hrvatsko-slovenski klub žaluje. Njegov starosta, po svoji osebnosti ljubeznjivi in nepozabni, v svojem delu vzorni, marljivi, požrtvovalni, za narod in državo prezaslužni

FRAN POVŠE

drž. in dež. poslanec, predsednik c. kr. kmet. družbe Kranjske, komerčni svetnik, komtur in vitez Franc Jožefovega reda, vitez reda železne krone, imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono, papeževnega zaslužnega križca Pro Ecclesia et Pontifice, častni občan mnogih občin, član mnogobrojnih korporacij i. t. d.

je dne 4. prosinca 1916 zaspal v Gospodu.

V Ljubljani, dne 4. prosinca 1916.

Vsemogočni je včeraj nenadoma poklical k Sebi svojega najzvestejšega in najplemenitejšega služabnika našega predobrega in nadvse ljubljene očeta, tasta, deda, brata in strica, gospoda c. kr. komercialnega svetnika

Frana Sal. Povšeta

drž. in dež. poslanca, predsednika c. kr. kmetijske družbe, komtur Fran Josipovega reda, vitez reda železne krone III. in Fran Josipovega reda, imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono in papeževnega zaslužnega križca pro Ecclesia et Pontifice itd., itd.,

da v svoji neskončni pravičnosti povrne preblagi duši vsa storjena dobra dela.

Vsi, ki ste ga poznali in ljubili, spominajte se ga v molitvah.

Truplo nepozabnega prepelje se v četrtek, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše neizmerne žalosti Komenskega ulica št. 13, na pokopališče v Štepanji vasi.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, 5. prosinca 1916.

Evgen Povše, c. kr. fin. koncipist

Amalija Pogačnik

Ema Globočnik

Mercedes Sinkovic

Erna Krajc

otroci.

Vsi vnuki,

vnukinje,

nečaki

in nečakinje.

Uršula Wessner, roj. Povše

sestra.

Fran Globočnik, c. kr. stotnik

Dr. med. Josip Pogačnik, c. kr. nadzdravnik

Ing. Matija Krajc, dež. stavbni svetnik

zeti.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

C. kr. kmetijska družba Kranjska v Ljubljani daje na znanje vsem svojim podružnicam in udom pretužno vest, da je njen prezaslužni in dolgoletni predsednik, blagorodni gospod

dipl. agr. Francišek Povše

komtur Franc Jožefovega reda, vitez reda železne krone 3. vrste in Franc Jožefovega reda, imejitelj zlatega zaslužnega križca s krono, in papeževega častnega križca „pro Ecclesia et Pontifice“, ravnatelj kmetijske šole v p., komercialni svetnik, predsednik Samostojnega konjerejskega odseka c. kr. kmetijske družbe, predsednik Ljudske posojilnice, častni občan mnogih občin, drž. in dež. poslanec, graščak itd.

dne 4. januarja 1916 ob devetih zvečer nenadno preminul.

Pogreb za kmetijstvo velezaslužnega blagega rajnika bo v četrtek, dne 6. januarja ob treh popoldne iz hiše žalosti Komenskega ulica št. 13. v rodbinsko rakev na pokopališču v Štepanji vasi pod Ljubljano.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1915.

Načelstvo Ljudske posojilnice v Ljubljani javlja žalostno vest, da je vsemogočni Bog v svoji neskončni previdnosti poklical njenega neumornega načelnika velerodnega gospoda

Fran Povše-ta,

c. kr. komerc. svetnika, predsednika c. kr. kmet. družbe na Kranjskem itd.

dne 4. januarja t. l. k Sebi.

Pogreb se vrši jutri v četrtek dne 6. januarja ob 3. uri popoldne.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1916,

Vojaške vesti.

Odlikovanja.

Najvišje pohvalno priznanje se dobili: nadporočnik 27. pp. Emil Hajšek; nadporočnik 97. pp. Anton de Micheli; nadporočnik 5. drag. p. Leopold Fischl; nadporočnik 87. pp. dr. tehn. Alfred Basch. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil nadlovce 20. lovskega bat. Arnold Wurzer. Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: narednik 4. bos. herc. p. Zgaga Božidar; narednik Bergant Ivan in tit. narednik Lužar Valentin, oba pri 17. pp. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste so dobili: rač. podčastnik Kožar Ivan, enol. prost. Karpjuk Uland, enol. prost. desettin Strnad Josip in inf. Puchwein Ludovik, vsi štirje pri 17. pp. Cesarsko pohvalno priznanje je dobil nadporočnik 27. dom. p. Maks Herschan. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil rač. podčastnik 5. dom. p. Pavel Dugar.

— Častniške izgube 17. pešpolka. (Iz seznama izgub št. 345 z dne 29. dec. 1915.) Praporščak Matija Čop, ranjen; praporščak Ernest Florijan, ranjen; praporščak Herman Viktor Günzel, ranjen; praporščak Anton Haack, mrtev; praporščak Ernest Klimp, mrtev; praporščak Franc Koblar, ranjen; enol. prost. tit. narednik Fr. Lab, ranjen; kadet Ivan Makovšek, ranjen; praporščak Maks Presker, ranjen; praporščak Ivan Preslj, ranjen; kadetasp. Leon Rothmüller, ujet; praporščak Franc Rüh, ranjen; poročnik Hug. Schauta, ranjen; praporščak Leopold Schmitzer, ranjen; praporščak Josip Sirk, ranjen; poročnik Robert Skolar, mrtev; praporščak Gustav Stangler, mrtev; kadet Ernest Strauß, mrtev; praporščak Ivan Winkler, ranjen.

Iz seznama izgub št. 345. Kadet Franc Apriešnič, 7. pp., ranjen; kadet 27. pp. Avgust Kuster, Ljubljana, ujet; praporščak 2. bos.-herc. p. Rudolf Miklavic, ranjen; kadet 2. bos.-herc. p. Srečko Podobnik, mrtev; nadporočnik 2. bos.-herc. p. dr. Fr. Rostohar, ranjen; poročnik 2. bos.-herc. p. Ivan Stanovnik, ranjen.

— Padla častnika. Poročnik 7. lov. bat. Hauser Tibor; kadet 7. lov. bat. Wenklar Stanislav.

Težka artiljerija bojne armade.

Pruski stotnik izven službe Oesele priobčuje naslednji članek o težki artiljeriji bojne armade:

Velika vrednost težke artiljerije se je pokazala najprej v rusko-japonski vojni, ko je general Nogí po zavzetju Port Arthurja spravil celokupno težko oblegovalno artiljerijo japonske armade v bitko pri Mukdenu; z uničujočim ognjem težkih kalibrov je izsilil prodor na mukdenskem kolodvoru, odločilnem mestu, in s tem tudi umaknitev ruske vojske. Sedanja vojna je odločilni pomen težke artiljerije v bojni armadi tako jasno dokazala, da pač ni več nobenega dvoma, kako važno in potrebno je, da spremlja armado na bojišču zadostno število težkih, močno učinkujočih topov. Različne francoske in belgijske trdnjave, forti in zaporne utrdbe je bilo mogoče v tako kratkem času in s tako majhnimi izgubami za nas razrušiti in zavzeti le po zaslugi vzorno uporabljene nemške težke artiljerije in njenega nepričakovanega ogromnega učinka. Silni uspehi nemških in avstroogrskih armad na vzhodu so zopet zahvaliti izredno učinkoviti artiljerijski pripravi težke artiljerije, ki je bila edina sposobna v tako kratkem času zlomiti močno utrjena ruska opirališča. Seveda se ne sme pozabiti, da so Kruppovi 42 cm možnarji strahovito presenetili naše sovražnike; s tem grozovitim topom je nemški artiljeriji zagotovljena premoč tudi proti najmodernejšim utrdbam. Pa tudi drugi topovi nemške bojne armade, ki jih v inozemstvu še ne vedo dovolj ceniti, imajo ravnotako neverjetno razdiralno moč kakor novi avstrijski 30.5 cm možnarji, ki delujejo na vseh bojiščih. To se je pokazalo že dosedaj pri obstreljevanju raznih močnih utrdb, kakor tudi zdaj pri bojih za utrjene postojanke na zapadu in pri napadalnih in zasledovalnih bitkah na vzhodu. V nemški armadi delujejo pri težki artiljeriji pehotni topničarji, težki topovi so topovi pehotne artiljerije.

Nemška težka artiljerija ima dve vrsti težkih topov za strmo streljanje, in sicer težko 15 cm havbico in 21 cm možnar; potem ima težak 10 cm top s ploskim tirom; razen tega vporablja 30.5 cm avstrijski možnar, 42 cm Kruppov možnar (na zapadu) in 42 cm Skodovo havbico (na vzhodu).

Nemški 21 cm možnar

se odlikuje s posebno velikim strelnim obsegom in gotovostjo v zadevanju. Njegov izstrel je granata s tenko steno, močno glavo in zelo velikim razstrelilnim žka je 120 kg ter ima izredno razdiralno moč. Te možnar- učinkujejo seveda znatno sil- granate težkih bojnih havbic

ter so posebno porabne za razdiranje najmočnejših kritij in betonskih zgradb. Zazigajo se z užigalom, ki zažge granato kakor želi topničar; ali takoj ob udaru, ali pa šele potem, ko prodre v kritje (beton, zid itd.); v tem slučaju pride ogromna mimska sila izstrelka in učinek razširajočih se plinov posebno do veljave. Moralni vtis razletele se granate je presilen. Možnarji se uporabijo tam, kjer težka havbica vsled svoje manjše učinkovitosti ne zadostuje več. Gibljivost možnarne baterije je dobra; top se ne vozi na lafeti, marveč se razloži v dva dela in prevaža s težko konjsko vprego ali pa z avtomobilom; pri tem se naloži topova cev na poseben voz, prazna lafeta tvori vozilo zase.

Avstrijski 30.5 cm možnarji,

ki so najprej s tako veliko koristjo služili pri obleganju Namurja in se sijajno obnesli potem pri Maubeuge-u in Antwerpah, kakor tudi ob Dunaju, pri Tarnovu, Przemyslu itd., so sijajno delo avstrijskih Skodovih tovarn. Spadajo k najtežjim kalibrom, kakršni dosedaj pri bojni armadi niso bili v rabi. Njihov streljaj nadkriljuje vse druge strmostrelne topove naše težke artiljerije; pri tem čudovito gotovo zadeva že na daljave, ki daleč presegajo vse pojme dosedaj običajnih števil. Razdiralna moč njihovih orjaških izstrelkov v cilju je neizmerna. Vsled svoje znatne padalne brzine in sile prodre ti težki izstrelki globoko tudi v najmočnejši material kritij; velike množine razstrelilnih snovi, s katerimi so napolnjeni, ne zmeljejo le materiala, marveč s svojo detonacijo tudi strahovito pretresejo živce obstreljevanega sovražnika. Možnar se vozi na motornih vozovih; sestavljen je tako, da se velemno razloži na tri dele in ga je kljub ogromni celokupni teži mogoče prevažati tudi po najslabših cestah; na dobrem potu morejo te motorne baterije lagodno slediti vojski na maršu. Sestava možnarja in zadržava v temelj zahteva razmeroma malo časa, tako da se morejo motorne baterije po izvršeni nalogi brez izgube časa premestiti tje, kjer so ravno potrebne.

Kruppov 42 cm možnar

je mojstersko delo najtežjega kalibra, kakor je bil doslej v rabi samo kot mornariški top. Ta top ni bil neznan samo široki javnosti, marveč tudi vojaštvu, v kolikor ni bilo neposredno udeleženo pri preizkušanju in nabavi. Zato je tem večja zasluga pehotne artiljerije, da si je takoj ob začetku vojne prisvojila vso sposobnost in spretnost pri strežbi orjaškemu topu in mu tako pripomogla do polne veljave. Streljaj in gotovost v zadevanju sta pri tem najtežjem možnarju naravnost neverjetna. Vsled teh sposobnosti topa ni treba tolikokrat premeščati, kar je vsekakor precej zamudna in težavna stvar, marveč se samo naravna v poljubno smer. Učinek vsakega posameznega zadetka je tako uničujoč, kakor se kaj takega doslej še ni nikdar doseglo. Poleg orjaške probojne moči, na katero je izstrellek proračunan, se uveljavi opustošujoči, mini podobni razstrelilni učinek in presenetljivo visoko razvijanje plinov. Najmočnejši betonski in jekleni oklopi se razlete ob udaru kakor črepinje; izstrelki prodre globoko v zemljo in kamenje ter zmeljejo vse v godlo. Ko se razlete, izkopljejo silne ližake in vržejo vse v zrak. Nobena utrdba, tudi najmočnejši oklopni fort se jim ne more ustavljati, kakor smo videli pri Lüttichu, Namurju, Maubeuge-u, Antwerpah in tudi pri Manonville-u, najboljše zgrajeni utrdbi na svetu. Za transport se možnar razloži v več delov ter se z nadomestnimi in pripadajočimi potrebščinami prevaža v več tovorih po železnici ali s cestnimi hokomotivami.

Kosovo polje.

(Sestavila po bolgarskih in srbskih virih Minka Kroflič v Sofiji.)

Ker se danes mnogo govori in piše v domačih in tujih časopisih o Kosovem polju, ter naši slavno-junaški mož- je rosé s svojo krvjo ta zgodovinska tla, zdi se mi primerno, izbrati iz raznih bolgarskih in srbskih virov nekoliko zgodovinskih, narodo- in zemljepisnih črtic.

Med reko Iber in Šar-planino, Črno Goro in Bolgarsko Moravo se nahajate dve kotlini, razdeljeni v dva okraja Kosovo polje in Metohija ali Metoja. Kosovo polje obsega dolino reke Sitnice, pritok Ibera, kateri teče proti severu; dolgo je okoli 70 km a široko 35 km. Metohija se razprostira ob reki Beli Drin kateri teče proti jugu kjer se združuje s Črnim Drinom; izlivata se združeno v Jadransko morje. Te dve kotlini deli neznatna dolinska veriga. Na Kosovem polju so se nahajala v starih časih mesta Novo Brdo in Lip-ljan, a sedaj Priština, Mitrovica in Ferizović. V Metohiji so sledeča mesta Ipek, Djakovo in Prizren.

Kosovo polje je tako imenovana »zgodovinska grobnica«. Pogled na zemljevid nam pokaže, da je tam jako važno križišče in se v slučaju vojne na

Balkanu srečavajo tam armade od severo-zahoda, Srbije in Bosne z onimi od vzhoda. Zgodovina dokazuje kolikokrat se je na Kosovem polju prelivala kri:

Leta 1073. se je vodila tam velika bizantijska vojna; leta 1170, ko je osnoveval srbske države Nemanja nadvil svoja brata, podpomagana od Grkov, Turkov in najetih Frankov; leta 1389., ko je srbska država padla Turkom v roke; leta 1403., ko je sin kneza Lazarja, Stefan, na istem mestu premagal sultana Musa, no brez političnega rezultata. Dalje se je leta 1448. ogrski vojskovodja Huniadi tri dni junaško boril s 50.000 možmi proti 150.000 Turkom, a je končno pretrpel strašni poraz; leta 1689., je bil avstrijski vojskovodja Pikelomini na Kosovem polju razbit od Turkov; leta 1831. so bili bosenski janičarji, ki so se vojevali za stari mohamedanski režim, poraženi od sultana Mahmuda; leta 1909. so Turki zadušili na Kosovem albansko vstajo.

Na tem zgodovinskem mestu so se legendarni srbski junaki zaklinjali, kakor se je izrazil njih vodja knez Lazar: »Kad bi nebo padnulo na junaško crnu zemljo, oni bi ga primili na svoja bojna koplja.« (Ako bi nebo padlo na junaško črno zemljo, oni bi ga prestregli na svoja bojna kopja.)

Ko so dospeli Srbi na balkanski polotok so bili naseljeni daleč od Kosovega polja in Metohije. Te kotlini narodopisno nikdar nista bili v pravem zmislu srbski; kriva je misel, da je tam zibelka Stare Srbije. Naseljeno je bilo tam ono slovansko pleme — Sloveni, od katerega se je pozneje obrazoval bolgarski narod. Za časa prvega bolgarske carstva, zapadnega carstva pod Samuilom in drugega Trnovskega carstva pod Asenovci, je to slovensko pleme bilo v vednem stiku z bolgarskim carstvom, bili so tudi z Bolgari cerkveno zedinjeni (cerkveno in versko edinstvo.) Šele koncem XII. stoletja so se začele krepiti župe Rasa—Novipazar (kjer so bili nastanjeni Srbi) in so zavladale obširnejše oblasti do prihoda Turkov. A še leta 1669. imenuje neki potnik Kosovo polje — »Bolgarija«.

Koncem XVII. in v začetku XVIII. stoletja za časa avstrijsko-turške vojske se je večina prebivalstva od teh dveh žup preselila v Avstrijo pod vodstvom srbskega patrijarha Arzenija Černojevića. A manjši del od teh se je naselil v Moravski dolini. Vsa prazna mesta so potem zasedli Albanci. Na Kosovo polje in Metohijo so prišla še razna plemena iz bližnjih krajev. Danes je večji del teh dveh okrajev naseljen z Albanci, le neznaten del s Srbi. Albanci so iz Miriditskega in Malisorskega plemena. Kar je še ohranjenega starega prebivalstva na Kosovem in Metohiji, se imenuje »Starinci«. Ti imajo svojo župo Sredsko v Prizrenskem. Po narodnosti so razdeljeni na dva dela: »Razprsnati« posamezno stanujoči — Srbi; »Zgrupirani« blizu skupaj živeči — Bolgari. »Zgrupirane« vasi se razprostirajo od Vranskega okraja do Kosovega polja a »Razprsnate« vasi se nahajajo na severnem delu Kosovega in v Novopazar-skem okraju.

Na tem važnem zemljepisnem kraju, kjer se prelivajo spet v tem času potoki krvi, tam v tej »zgodovinski grobnici« izkopen je sedaj tudi grob nesrečni — zapeljani Srbiji.

Iz „odrešenih“ krajev

Listi priobčujejo naslednje pismo goriskega gosp. župnika Ivana Sp., ki je pred vojno z Italijo pravčasno pobegnil na Štajersko: »Moji fojanski sosedje, gospodje dušni pastirji iz Št. Lovrenca, Biljana, Kozane, Kojškega, Mirnika, Cerovega so bili meseca junija odvedeni v ujetništvo na Italijansko. Tam se jim godi zelo slabo; kojski župnik je ondi umrl. Interniran je bil tudi neki zelo priden diak iz Fojane, potem mnogi civilisti, učitelj in inteligentnejši ljudje. Medanski gospod je pobegnil na Štajersko ravno tisti dan, kakor jaz. V Fojano-Medano so prišli Italijani binkoštni ponedeljek; kakih 20 oseb, ki so bile na povelje odgnale živino v Vipavsko dolino, so odpravili na Moravsko (Groß-Stuhl), ker se niso mogle več vrniti domov. Fojana, menim, doslej ni poškodovana, ker leži bolj zadaj za fronto; vasi bliže fronti (proti Gorici), so Italijani izpraznili in ljudje so razkropljeni po Italiji dol do Sicilije. Sadni vrtovi in vinogradi so uničeni, ker italijanska armada vse pokuri, radi tamnošnjeja pomanjkanja gozdov. Moje po-hištvo je najbrže tudi razbito. Ondi razsajajo kužne bolezni; ljudem se je pobralo platno, perilo in poljski pridelki; v solah so bolnišnice; italijanska vlada pa deli med ljudstvo nekoliko moke, ker bi moralo inake lakote umreti. Nekaj duhovnikov so pustili na njihovih mestih, tako močnega najboljšega prijatelja v Gradnu, čebelarija, tričetrt ure daleč, ki mi je obljubil skrbeti

tudi za Fojano. Pisal mi je dopisnico preko Švice. Mene kot Korošca in z nemškim imenom bi bili Italijani gotovo smatrali za nalašč na mejo postavljenega špijona in odvedli. Z mojo srčno boleznijo bi bil težko prestal vojna razburjenja v lepih brdskih gričih. Tako je po božji volji hiša in mir tu ob morju moja rešitev, in ljudje v Dragi so veseli, da imajo vsak dan sv. mašo doma. — Žalostni božični prazniki nas čakajo. O ljubo dete Jezus, upogni voljo ponosnega sveta in reši ga s svojo ljubeznijo in mirom.

Uspehi majorja T. in njegovih Dalmatincev.

Profesor Lovrič poroča v »Našem Jedinstvu«:

17. december. Danes je naš graničar, ponos naroda in vojske, major T., ta preizvrstni vodja, kakor ga je nedavno tu imenoval neki general, s svojimi dalmatinskimi levi vzel Italijanom postojanko, ki jih je stala toliko krvi. Kajti preje se bo posušila Soča, nego bo Hrvat odstopil kako prednost svojemu dušmaninu.

18. december. Sovražno brodovje se je razceperilo proti P. S. in P. Uspeh enak ničli. Menda se je zahotelo Italijanom, da iz same prešernosti trošijo municijo. Dočim so oni streljali, so jim naše patrole delale posete. Kako so jih Italijani sprejeli, naj vam dokažejo premnoge puške, metalci min, municija in ostali vojni materijal, ki so jim ga naše patrole uplenile.

Zvezda našega graničarja je danes živeje zablestela nego včeraj. Kadar on kaj začne, hoče tudi dovršiti. S svojimi sokoli je napadel Italijane, izgnal jih iz okopov in popolnoma potolkel.

Italijani niso mogli preboleti te izgube. Poizkušali so zopet osvojiti izgubljeno pozicijo, a naši so jih sprejeli z ročnimi granatami in jih zmlatili baš po hrvaško. Naši so se zakopali v osvojenih pozicijah, a kjer se naši orli ugnezdi, je ni moči, ki bi jih pregnala. Ob tej priliki smo zaplenili 60 pušk. Naš Dalmatinci so pokopali 223 mrtvih Italijanov. Naše izgube so neznatne: eden mrtev, štirje ranjeni.

Italijani so od gnjeva pobesneli ter se približali našim oviram z eksplozivnimi cevmi. Tudi to so drago plačali! Padali so kot snopi! Malo se je vrnilo živih.

Naša težka artiljerija je prisilila k molku mnoge sovražne baterije in metalne mine, a kjer so se Italijani zbirali, tu jim je z gorečim železom voščila dobrodošlico.

Kako smo korakali na fronto.

Naš rojak J. Plevnik, ki se je udeleževal bojov proti Italijanom, nam piše:

Oj, lep in prazničen je bil dan, ko se je naš bataljon poslaljal iz Maribora! Navdušeni in polni poguma smo zrlí v negotovo bodočnost. Navdajala je vse sladka zavest, da si gremo plest lovorove vence, in srca so nam bila polna bojnega razpoloženja. — Ko smo morda zadnjikrat v slovo podajali roke svojim dragim, katerim so se v očeh blestele solze grenkega slovesa, smo čutili, da ne gremo umirat, vedoč, da kdor umrje v boju za domovino, živi novo in lepše življenje...

Delali smo dolge in naporene marše skozi deželo, v kateri se nam je skoro pri vsakem koraku nudila kaka zgodovinska znamenitost. Utrujenosti slovenski vojak sploh ne pozna in nobena stvar ga ne spravi iz ravnotežja. Ko smo se za kratek čas nastanili v Planini ter uzrli hišo, v kateri se je rodil slovenski pesnik in skladatelj Miroslav Vilhar, smo zapeli tisto njegovo: »Po jezeru...« Bili smo navdušeni do brezskrajnosti in tisti večer so po Planini donele Vilharjeve pesmi, kakor še menda nikoli. In prebivalci so nas strme poslušali, občudujoč spodnještajerske slovenske fante...

Zapustili smo prijazno Planino, ter skozi Postojno, v kateri se nahaja na sredi trga Vilharjev spomenik v naravni velikosti, prišli v neko vas na Krasu. Vas sama na sebi ni nudila nikake znamenitosti in že smo se mislili dolgočasiti, ko se razglasi, da gremo drugi dan v vaško cerkev k spovedi. Da smo se tega vsi razveselili, se razume samo ob sebi, ker vojak na bojišču ima malokedaj priložnost opraviti svoje verske dolžnosti. Tisti dan je bil za nas posebno pomenljiv in nam bo brezdvomno ostal tudi v trajnem spominu. Morda nam še ni šla nobena pridiga tako k srcu, kakor tedaj. Se sedaj vidim gosp. župnika stati pred oltarjem, še sedaj mi zveni njegov drhteči glas po ušesih:

»Slovenski možje in fantje! Kot Slovencem Vam je gotovo znana po celi Sloveniji razširjena narodna pesem o »Zagorskih zvonovih«. Ni Vam pa gotovo še bilo znano, kje se je ta zložila. Ta pesem o miloglasnih zagorskih zvo-

novih je bila zložena v našem Zagorju od znanega M. Vilharja, a ti zvonovi ne pojejo več, ker so utihnili, kdo ve za koliko časa. Utihihli so v znamenje, da se nahajamo blizu bojišča, kjer se le razlega gromenje topov ter rezgetanje strojníc. Vojaki! Vi ste naša nada, v Vas vidimo svoje rešitelje, da nam boste ohranili dom, katerega nam hoče zavratni Italijan tolovajsko ugrabiti. Čaka Vas sicer težka naloga, toda za Vas molijo skrbne matere, zveste zaročenke in ljubeče žene ter otroci, in če katera molitev, molitev nedolžnih otrok bo uslišana, da se boste zdravi in zmagonosni povrnil k svojim dragim, ali pa umrli častno in slavno. Prejemši zakrament sv. Rešnjega Telesa je bila to za marsikaterega zadnja potpotnica; če pa pridete kedaj domov, naj bo Vaša va pot v cerkev pred tabernakelj, zahvalit se Zveličarju za srečno vrnitev!

Pridiga je zelo učinkovala. Po marsikaterem bradatemu licu se je otrnila solza. Razšli smo se sicer zamišljeni, a z željo, da čim prej pokažemo izdajalskemu Italijanu, da so slovenskoštajerski domobranci vojaki, vstrajni kot Špartanci, ob katerih se mora razbiti vse, kar jim pride nasproti. Vse hrepenje po domu, po svojcih, toda dokler ni strt sovražnik ob meji, se ne uresničujejo naše želje. Zatorej v boj do zmage!

Le strtega srca nikar.
Naprej, kot silovit vihar,
Ki svojo le pozna oblast.
In vseh zaprek pogin propast!

Srčne pozdrave vsem bralcem!

„Saj ste Slovenci!“

Imel sem prijatelja, tako dobrega in blagega, da ga je na prvi pogled moral vzljubiti vsak človek. Prvič, ko sem ga videl, se mi je dopadel njegov smehljajoči se obraz. Vprašal sem ga, kje je doma, a on je vprašal mene, pa sva si bila prijatelja, dokler naju ni ločila kruta smrt. Bil je vedno vesel. Sredi toče sovražnih granat me je smehljajoč vprašal: »A tulijo, kaj ne?« — »Tulijo, tulijo, pa še bolj bodo tulili. Verjemi!« tako mu rečem. »Lahi nekaj nameravajo!« On se nasmehne in reče: »Nameravajo ali ne nameravajo. Slovenci smo skala in preko te skale ne pripežajo. Verjemi!« Komaj je izgovoril zadnje besede, že zakliče naš stotnik: »Halo, polovica stotnije na desno! Bojna črta je oslabiljena. Lah se pripravljaj k napadu.« Brzo zgrabim puško, z drugo roko stisnem vrečo s patronami in že sem korakal za drugimi po strelskem jarku navzgor. Prijatelj pa je ostal na starem mestu. Revež pač ni mislil, da bo ležal zvečer mrzel, krvav, na kameniti zemlji.

Upognjeni smo korakali drug za drugim. Nad nami in za nami so tulile granate svojo smrtno pesem. Na mestu smo. Poiščemo si zasilna kritja, večinoma razbita po granatah. Hrabri stotnik hodi po strelskem jarku. Ne boji se ne granat, ne šrapnelov. »Fantje, hrabro se držite! Lah bo napadal. Ali prodreti ne sme! Saj ste Slovenci!« S temi besedami nam je vtil toliko poguma v srca, da smo komaj čakali izdajalskega Laha. Granate in šrapneli so bučali in tulili po zraku, tako na goso, kakor komarji v vročem poletju. Eksplozirali so na desno in levo, žalibog tudi v naša kritja. Kamenje je frčalo na vse strani, majhni in večji kosi železa, še vroči, brenčeli kakor sršeni, če jih razdražiš. Klicanja ranjencev, vzdihovanja umirajočih niti ne slišiš v tem strašnem pišu in gromu.

Pogrešane družine s Primorskega.

Kdor želi izvedeti, kje da se nahaja Franc Berginc, doma iz Ladri št. 1 pri Kobaridu naj piše na naslov: F. Berginc, vojni pošta 220. — Gorjan Janez iz Dola p. Opatjesele, sedaj begunec v Deizendorfu, išče svojega svaka Antona Boneta, ki je odšel 20. maja k vojakom v Maribor. — Gabrijelčič Stanislav iz Gorenje vasi ob Sopi pri kanalu prosi, da mu kdo kaj sporoči o njegovi družini in sestrah. Gabrijelčič Stanislav, Lir. 4, 13 komp., vojna pošta 608. — Anzelim Karol, k. u. k. Fest.-Art. 11/8 Baon, 5. komp., vojna pošta 608, išče Alojzija Šuc, oskrbnika grajščine na Dobravem v Brdih pri Gorici in njegovo družino. — Anton Simičič, Trenkomdo, Wasserstafel 1/18, vojna pošta 311, išče svojo hčer Antonijo iz Smartnega št. 162, obč. Kojsko. — Išče se Ivan Ipavc iz Ročinja št. 7, pri Kanalu, ki je šel pred izbruhom laške vojske vozit za armado. Pojasnila Rafaelu Malnič, M. G. Abt. No 97 bei k. k. Honved 13./4. komp., vojna pošta 608. — Erzetič Franc, k. k. Etappen-Asistenz-Komp. 13, Celovec, išče svojega brata Franca Erzetič, vas Brezuh št. 10, županstvo Kožbana. — Kedo ve

kaj o č. g. Jern. Mullon, župniku iz Ruda v Furlaniji, je naprošen da to sporoči č. g. Kar. Čigon, vikarju na Vojski, Primorsko, P. Nabrežina—Komen. Bila sta soseseniščana in sorojaka. Enako prosi se sporočila o Fr. Pohor, vojaku v Galiciji, je li še živ in kje se nahaja. Isto tje.

V ruskem glavnem stanu.

Poročevalec »Associated Press« javlja o svojem obisku v ruskem glavnem stanu to-le:

V beli dvonadstropni hiši mesta s 40 tisoč prebivalci, ki pa napravlja bolj vtis vasi, stanuje sedaj ruski generalni štab, ki vodi rusko vojsko. V tem brezupnem mestu biva tudi car kot vrhovni poveljnik ruskih armad. Ker je od tu še veliko ur železniške vožnje na fronto, je ruski glavni stan telefonično in brzojavno zvezan z vsako posamezno točko na nad 1000 milj dolgi fronti. V tej beli hiši, ki je prej služila kot mestna hiša, se pišejo sedaj komunikacije, ki se brzojavijo od tu po celem svetu. Štabni načelnik, general Mihael Aleksejev, je miren mož 60. let. Na moje vprašanje, kaj dela cel dan, mi je skromno odgovoril, da odkar je car vrhovni poveljnik ruskih čet, njegovo lastno delo komaj utegne koga zanimati. Obiskovalec glavnega stana najde v mestu prav malo, kar bi ga moglo dalj časa zadržati v mestu. Hoteli, ki že samoposebi niso posebno vzorno urejeni, so polni častništva in vojaštva, in le z vojaškim poveljem si moreš sploh preskrbeti prenočišče. Mesto je polno beguncev iz zasedenih ozemelj in po cestah mrgoli ljudi do pozne noči. Sploh se zdi, da živi mestece samo ponoči. Do opoldne so zaprte celo vse trgovine. Prastari izvoščiki se s svojimi suhimi kljuseti prestrašeno umikajo tulečim vojaškim avtomobilom, ki drvejo po slabem tlaku. Samo krog belega štabnega poslopja vlada globoka tihoča. Hiša je obdana z nešteti tajniki in netajnimi stražami, in nihče ne pride notri brez strogega zasljanja. Svojo vizitko oddaš straži, toda šele po natančni presoji dobiš dovoljenje za vstop. Veliko časa mi niso pustili. Dvakrat sem imel priliko ogledati se v glavnem stanu, in sicer zjutraj ob 10. uri in zvečer ob 10. uri. Obkrat sem govoril s istim častnikom, iz česar sklepam na dolg delovni čas. V mestu vlada med begunci velika sila. Čakalnice so noč za nočjo polne trudnih potnikov, ki leže tu pomešani in puščajo le toliko prostora, da morejo drugi potniki mimo njih k vlakom. S kolodvora se vidi v dalji goreti velike taboriščne ognje. Tam stanuje na stotine in stotine beguncev v surovih barakah, ki le za silo varujejo pred ledenim vetrom.

Darovi.

Za božičnico vdov in sirot v vojni padlih junakov so nadalje darovali: Častniki in moštvo 6. polka c. kr. protostvoljnih strelcev v Ljubljani 400 K; tvrdka Tönnes v Ljubljani 100 K; Franc Vokač, trgovec v Ljubljani po mestnem magistratu 100 K; P. Hauptmann, župnik na Dobrovi, 15 K; »Deutsche Frauenvereinigung für Kriegsfrüherge« po dr. Egru 1500 K; župni urad v Slavini 15 K; župni urad Tunice 30 K; župni urad v Polhovem gradu 42 K; župni urad na Dobrovi 31 K 80 vin.; Ana Mrhar iz Dolenje vasi po Karlu Skulju 10 K; neimenovani v Ljubljani 100 K; trnovska konferenca sv. Vincencija v Ljubljani 20 K; trije bogoslovci iz Gospesvete, Koroško, 5 K; dr. V. Gregorič in Berta Gregorič, Ilirska Bistrica, 20 K; neimenovan 20 K; Franc Golob, c. kr. fin. straže nadrešpicent iz Ljubljane, 5 K; županstvo Breznica 15 K; neimenovan po župnem uradu Lučine 10 K; župni urad Velesovo 10 K; farni urad Trsenik 10 K; posojilnica v Trnovem na Krasu 20 K; Kmetiška posojilnica za ljubljansko okolico v Ljubljani 300 K; Mihael Arko, dekan v Idriji, 10 K; županstvo St. Vid nad Ljubljano 100 K; Ivan Stanovnik, načelnik kmetijskega društva v Horjulu, 15 K; duhovniški urad v Trnju na Krasu 25 K; županstvo na Vojskem 6 K; županstvo Črni potok pri Kočevju 10 K. Vsem blagim darovalcem bodi izrečena najpriskrenejša zahvala. Ker se z vsakim dnem na novo oglašajo vdove in sirote, se prosi še nadaljnjih prispevkov. Darove sprejema deželna blagajna v Ljubljani kot centrala ter poleg te vsa županstva, župni uradi po deželi. — Odpor za vojne sirote v Ljubljani.

Darovi za goriške begunce.

Josip Fon, državni poslanec, 50 K; dr. Dermastija Jos, 50 K; Ljudska posojilnica skupnih 300 K; Hranilnica in posojilnica v Vipavi 100 K; posojilnica v Vojniki 30 K; upravništvo »Ilustrovanega Glasnika« 200 K; »Slovenska Straža« 1000 K; »Kino-Central« 1000 K; župni urad Bohinjska Srednja vas 100 kron; uradniki »Ljubljanske kreditne

banke« 102 K; neimenovana 300 K; Franjica Grašič 50 K; Gospodarska zveza 1000 K; Jadranska banka 50 K; tvrdka Miklavc 100 K; »Ljubljanska kreditna banka« 300 K; Fr. Franke, vikar v Oseku, 90 K; upravništvo »Domoljuba« 100 K; Prometna banka, filijalka v Ljubljani 100 K; duhovnja Lokavec pri Ajdovščini 100 K; župni urad v Brezovici, Istrija, 215 K; Vinko Majdič, valjčni mlin v Kranju, 300 K; isti zopet 200 kron.

Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Za božičnico vojakom na Krasu je nabral in odposlal tržaški gospejni odbor pod pokroviteljstvom namestnice Lucije Fries-Skene nad 6800 zavojev v vrednosti nad 70.000 K.

Zahvala. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam, posebno gospe in materam, kateri so na katerokoli način pripomogli, bodisi da so sami dali — ali pa nabirali obleko in denar, da bi olajšali bedo beguncev, izreka v imenu obdarjenih krisrčno zahvalo podpisani dušni pastir. Bog povrni! Nepriznako-vano obilno se nas je usmilila »Posredovalnica za goriške begunce« in nam nakazala veliko vsoto denarja, za kar ji bodi še enkrat iskrena zahvala. V imenu otročičev mora se tudi podpisani zahvaliti »Centralni goriški posojilnici« za denarno podporo, namenjeno za otroke in posebno sirote. Vsem Bog povrni že v novem letu 1916. stotisočkrat! Jos. Kos, duhovnik v Steinklamu, pošta Rabenstein, N. A.

Nevarnost „svete vojske“ za entento.

Bern, 1. jan. (K. u.) »Tribuna« se peča v uvodniku s posledicami svete vojske, ki se je zdaj zelo razširila. Ni izključeno, da izbruhne velika vstaja. Velik del mohamedancev več ne veruje, da je Turčija umirajoče telo in da je Anglija neomejen vladar mohamedanskega sveta. Nevarno bi se motili, če bi tajili, da mohamedanci v mnogih krajih niso več zanesljivi in da dvomijo.

Sporazum štirih mora delati na to, da se ne okrepi agitacija za sveto vojsko posebno še z ozirom na nemško-turški poizkus proti Egiptu. Jasno je, da bi sovražni uspeh ob Sueškem prekopu imel zelo neljube posledice za vse zavezničke, posebno pa za Italijo. Članek končno zahteva, naj sporazum štirih politično in vojaško skupno deluje v politiki proti izlamu.

Sveti kraji v Palestini za časa vojne.

Z ozirom na nedavno razširjene govorice, češ, da turške oblasti kršijo nedotakljivost svetih krajev v Palestini, prinaša »Reichspost« naslednjo izjavo pisarniškega ravnatelja jeruzalemskega latinskega patriarhata, A. Smetsa, ki jo je priobčil amsterdamski katoliški dnevnik »De Tijd«:

Zadnji čas so se v holandskem in inozemskem časopisju širile neresnične govorice o svetih krajih v Jeruzalemu. Dejansko pa turška vlada ni zasedla niti enega svetega kraja. Ona ni le zmerom skrbela za to, da ostanejo sveti kraji nedotaknjeni, marveč je tudi z jamčila redni potek božje službe. Tako je bil n. pr. pisec teh vrstic, kancelar latinskega patriarhata v Jeruzalemu (tačas navzoč na Holandskem), navzoč v sprevidu, v katerem se je patriarh o Božiču 1. 1914. podal v Betlehem. Četudi je bila zasedena s turškimi četami, ki so odhajale v Egipt, so morali vojaki na povelje častnikov, ki so patriarhu uljudno salutirali, stopiti na ozki poti

na stran in pustiti sprevod mimo. Ravnotako je bil patriarh v Betlehemu na običajni način sprejet z vojaškimi častmi. Maja meseca letos sem prejel od patriarha pismo, v katerem mi naznanja, da so se izvršile velikonočne svečanosti v največjem redu. Konzulatni uradniki, ki so junija dospeli v Rim, so mi izjavili, da v Jeruzalemu še nikdar ni bilo tako mirno. Poročilo, da so turške vojaške oblasti na gori Golgati zgradile strelišče, se mora zdeti vsakomur, ki mu je topografija svetih krajev le nekoliko znana, popolnoma nemogoče. Golgata, imenovana tudi Kalvarija, leži namreč v okraju božjega groba in ima le 150 do 200 kvadratnih metrov površine. Možno je, da se časih vrše strelne vaje na nekem malem griču zunaj Jeruzalema blizu Damaških vrat. Glasom hipoteze angleškega stotnika Gordona smatrajo nekateri nekatoličani ta grič za Kalvarijo, vsekakor pa nima ta kraj nič opraviti z Golgatskim gričem, ki so ga kristjani od vsega početka častili in kateremu so tudi mohamedanci vedno izkazovali spoštovanje. Mogoče je, da je na onem drugem griču (nikakor pa ne na Golgati) postavljenih par šotorov za vojake, vendar pa smatram tudi to sprčo malega prostora za neverjetno. — Dostavil bi še tole: Kakor znano, je dovolila turška vlada na papeževu prošnjo poldrugi mesec po vojni napovedi francoskim misijonarjem in redovnicam svedoben odhod v domovino. Ob odstranitvi redovnic je nastopila turška policija z največjo uljudnostjo. Pisec tega more izpričati, da so se prednice kakih 200 sester ob odhodu iz Jaffe vojaški pristaniški oblasti pismeno zahvale za izkazane usluge. Gotovo so po zelo odležnih krajih nekateri uradniki kazali nekoliko preveliko vnemo. Tako je bilo n. pr. — po mojem mnenju gotovo proti volji carigradske vlade — zatvorjenih nekaj misijonov in šol latinskega patriarhata v Galileji in v ozemlju onstran Jordana in inozemske misijonarke in sestre izgnane. Pa tudi tukaj višji uradniki niso kazali najmanjše zlohotnosti in jaz trdno zaupam, da bo turška vlada te gotovo samo na nesporazumljenju temelječe odredbe kmalu popravila.

Nov drzen čin varšavskih roparjev.

Lvov. Listi poročajo iz Varšave: Dne 31. decembra se je izvršil tu zopet drzen roparski napad v središču mesta. Šest obo-roženih banditov je udrl v tanovanje bankirja Skowroneka in z grožnjami zahtevalo denar. Skowronek je klical na pomoč, narkar je prihitel njegov brat. Roparji so streljali in oba zadeli v vrat. Nato so se polastili ročne blagajne, v kateri je bilo 20 tisoč rubljev, in skušali uiti. Toda meščanska straža jih je opazila in jih začela preganjati. Lov se je vršil po najboljdenejših varšavskih cestah. Roparji so neprestano streljali ter do smrti zadeli dve osebi, 10 težko in 15 lahko ranili. Vsi roparji so ušli.

Gospodarstvo.

— Prodaja bukovega lesa. Deželna vlada v Sarajevu naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da prodaja gozdnega okoliša »Prosara«, okraja Bos. Gradiska, približno 26.000 m³ bukovega lesa. Sprejmejo se samo pismene, na celo razpisano množino se glaseče ponudbe, ki jih je vložiti najkasneje do 1. februarja leta 1916 11. ure dopoldne pri gozdarsko-gospodarskem oddelku deželne vlade v Sarajevu. Razglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Poliska.

Protiv etvlicam iz Italije. Te dni so preko Svíce pripeljali iz Italije na Dunaj in v Pešo več vagonov cvetlic. Časopisje je nastopilo za to, da se to cvetje bojkotira. »Naše Jedinstvo« pripominja k temu: »Pri nas v Dalmaciji se more začeti po vojni gojenjem cvetlic na veliko, za izvoz. V Dubrovniku so bili že začeli. Po vojni bomo imeli tudi mi dosti invalidov, pa bi bilo to zanje najlepše opravilo in vir zaslužka. Priporočamo pristojnim vojaškim oblastem, ki skrbijo za usodo invalidov, naj bi se pobrigale, da bi se čim več dalmatinskih invalidov naučilo gojenja cvetlic.« To je migljaj tudi za naše primorske invalide!

Omejitev uporabe mleka v gostilnah in kavarnah. Stajersko namestništvo razglasa: Da se zagotovi zadostna množina mleka za prehrano otrok, se določa, da je dovoljeno prodajati mleko v gostilnah, kavarnah in v slaščičarnah samo od 6. ure zjutraj do 10. ure popoldne. Prepovedano je nadalje uporabljati mleko za izdelovanje čokolade, raznega peciva na mleku v slaščičarnah, v tovarnah za izdelovanje kakao in čokolade. Med 4. in 6. uro popoldne je pa dovoljeno prodajati v gostilnah in kavarnah zgoščeno mleko. Naročeno je gostilničarjem, kavarnarjem itd., da morajo od časa do časa poročati pristojni politični oblasti o uporabljeni množini mleka na dan ter o množini, katero so vsled omejitve uporabe mleka vsak dan uporabili manj kakor poprej. Prihranjeno množino mleka pa morajo dotičniki nemudoma oddati občinu, katera proda drugim osebam dotično množino mleka. Prestopke zoper to odredbo kaznuje politična oblast.

Šolstvo.

— **Ljudskošolske vesti.** Deželni šolski svet je vzel na znanje: Izstop učitelj Marije Žerjav in s. Amade Jager in vstop učitelj s. Fabijane Neuwirth in Kristine Pinterič na dvorazredni zasebni dekliški ljudski šoli v Repnjah; izstop učitelj s. Kerubine Rihar, s. Imelde Kancilja, Ciljke Stele, Armele Vremšak in Gracijane Keršič in vstop učitelj m. Berhmane Tomec, s. Imakulate Leban, s. Magdalene Plevet, in absolviranih učiteljskih kandidatkinj Karle Bulovec in Jožef Fischer na 8razredni zasebni dekliški ljudski šoli pri uršulinkah v Mekinah. — C. kr. okr. šolski svet za ljubljansko okolico je imenoval za suplentinjo Julijano Toplikar in Zlato Levstik na Viču. — Julija Hribar je imenovana za suplentinjo v Kresnici, Franciška Zorec za suplentinjo v Zalni, Marija Šapla pa za suplentinjo v Gornjem jezeru. — Mesto vpoklicanega nadučitelja Alojza Maroka v Nemški vasi je imenovana za suplentinjo Pavla Štrumbelj.

Iz Hrvaške.

Belgrajska vseučilišč. knjižnica. »Belgrader Nachrichten« poročajo, da je našla policija več tisoč knjig juristične fakultete, a ravno tako je najdena tudi knjižnica nemškega seminarja, ki šteje nad 4000 knjig.

Kandidat stranke prava za volilni okraj Nova Gradiška je vseučiliščni profesor bogoslovja dr. Josip Pazman. — »Hrvatska korespondenca« poroča, da v tamšnjem okraju ne bo kandidiral od strani vlade nekdo načelnik Zvonimir Žepić.

— »Hrvatska«, glasilo pravašev, bo izhajala tudi ob nedeljah in sicer v manjši obliki, pa na več straneh kot tednik za ljudstvo.

— **Ugleden Arabec v Sarajevu.** Iz Sarajeva se poroča, da je prišel tja bivši turški poslanec in namestnik v Tripolisu, Sulejman eff. Barouni. Iz Tripolisa do Dalmacije se je pripeljal v nekem nemškem podmorskem čolnu. Sulejman Barouni je najboljši organizator Senusijev in vodja njihovih bojev za svobodo. Nahaja se na potu v Carigrad v važni misiji. Kar se tiče Tripolisa, je izjavil, da imajo Lahi v rokah le še zelo ozek pas zemlje ob obrežju. Vse drugo se nahaja v rokah Senusijev, ki so na večih mestih prodrli celo v Egipt. Uglednega gosta sta sprejela na kolodvoru turški generalni konzul in vladni tajnik. Nato je posetil Sulejman Barouni namestnika Bosne in Hercegovine, generala Sarkotića in nemškega konzula.

Gradbena dela v okraju Sokal.

Krakov. »Dziennik Polski« poroča: Akcija za preskrbo začasnih bivališč prebivalstvu, ki je brez strehe, po marnem prizadevanju vlade in galiskega deželnega odbora vrlo napreduje. Posebno velika delavnost se razvija po vaseh; v devetih občinah so dela že tako napredovala, da so izmed 770 kmečkih družin, katerih domovi so bili popolnoma porušeni, 270 družin

že spravili v primerno opremljene barake. Ostale družine so zaenkrat porazdelili po sosednjih občinah. Začasne lesene zgradbe sestojijo iz izbe, veže in hleva. Gradbeni stroški take koče znašajo 700 do 760 K.

Posledica vojske v Angliji.

London. (K. u.) »Morning Post« izdaja o letu 1915 med drugim: Zaklad zlate angleške banke, ki je znašal pred enim letom 70 milijonov funtov sterlingov, je padel zdaj na 51.500.000 milijonov funtov. Newyorška borza, ki je v decembru 1914 o Angliji sodila ugodno, sodi zdaj drugače in je vrgla vrednost 387 papirjem prve vrste, kar znese 287 milijonov funtov sterlingov škode. Število bankovcev se je povišalo od 40 na nad 100 milijonov funtov. Izvoz je padel za 53 milijonov. Potrebščine so se zelo podražile.

Uvedba starih poljskih imen v zasedenih ozemljih.

Krakov. Po zgledu nemškega gubernalnega urada v Varšavi, ki je Nowo-Georgiewsk prekrstila na staro njegovo poljsko ime »Modlin«, namerava sedaj tudi c. in kr. vojaški uprava uvesti v svojem območju stara poljska imena; tako se bo Ivangorod imenoval Deblin, Nowo-Aleksandrijsk — Pulawy itd.

Radeljevanje božičnih daril.

Lepo izpopolnilo božičnice v rezervni bolnici v c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani so priredile ondotnim ranjenim in bolnim junakom in njih strežnikom učiteljice na ženski obrtni šoli, gospodične Ana Schmied, Filomela Senekovič in Klementina Hrovatin.

Dasi vzdržujejo s svojimi učenkami (učiteljica gđe. Marija Vehar je bila svoj čas prideljena vojni akciji obrtnega pospeševalnega zavoda v Ljubljani) že od začetka vojske atelje, kjer dan za dnem najmanj po šest ur krpajo storo in napravljajo novo vojaško perilo, dasi so svoje moči prostovoljno posvetile temu blagom činu človekoljubnosti, vendar to še ni bil višek njihovega patriotičnega čuvstva.

Ker imajo venomer priliko videti, kako kruto ravna vojna z mladim življenjem, so zajezele olajšati telesne bolečine z dobrotimi darili, ki imajo priznano veliko tolažilne moči.

In našla so se zlata srca, ki so darovala veliko, denarja in blaga, vse pa so nabrale učiteljice-samaritanke s svojimi učenkami.

Same so potem kupile, kar utegne razveseliti trpečega junaka, same so napravile zavitke (v vsakem so bili trije žepni robci, par nogovic, 25 cigaret, 10 razglednic, 1 svinčnik, 1 škatlica užgalic in 2 jabolki) in same so delile ta darila.

Na razpolago je bilo toliko (1477 K 30 vin. denarja, 7400 cigaret, 3 škatle tobaka za cigarete, 12 ducatov žepnih robcev, 3 steklenice ruma in nekaj peciva), da so na sv. Štefana dan lahko obdarovale samo v državni obrtni šoli 263 ranjencev. Nadstrežniki so dobili 12 zavitkov z žepnimi robci, nogavicami in cigaretami, strežniki pa 40 zavitkov cigaret.

Poleg tega so dobili ranjenci v rezervni bolnišnici na Viču 18 velikih zavitkov, njih strežniki pa 61 zavitkov cigaret. V rezervni bolnici v domobranski vojašnici na Poljanski cesti so razdelile med tamkajšnje ranjence 120 velikih zavitkov.

Na Silvestrov večer so pogostile v državni obrtni šoli 200 ranjencev in bolnikov s punčem in pecivom, povrh pa je dobil še vsak 25 cigaret. Za njih strežnike je bilo ta večer pripravljenih 1800 cigaret.

Po računih, ki jih lahko vsak pregleda v ateljeju c. kr. državne obrtne šole, je ostalo navzlic obilim stroškom še 231 K 88 vin. denarja, ki se bo porabil v tešilo ranjenim junakom prihodnjih zmagovitih bojev.

Deželna gospodarsko pomožna pisarna za zasebne zadeve vpoklicancev.

Koncem novembra je imela deželna gospodarsko pomožna pisarna za Kranjsko pod predsedstvom c. kr. višjega sodnega svetnika Hauffena sejo. V tej seji je poročal predsednik o delovanju deželne gospodarsko pomožne pisarne v Ljubljani in občinskih gospodarsko pomožnih pisarn, ki so se na sedežih 296 večjih občin dežele Kranjske osnovala. Iz tega poročila posnemamo, da je deželna gospodarsko pomožna pisarna rešila 37 zasebnih zadev z zadovoljivim uspehom. Število vseh vlog je pa znašalo 164.

Kar se tiče predmeta posameznih zadev, se je v dveh slučajih izposlovalo rodbinam vpoklicancev podpore in si-

cer v enem slučaju za rodbino, ki je ostala na Nemškem, pri tamšnjem avstrijskem konzulatu. Nekemu iz Nemčije vpoklicanemu se je iztirjala potom avstrijskega konzulata tirjatev in se je izposlovalo, da so se njegove v Nemčiji zaostale stvari poslane semkaj. V dveh slučajih dvignila se je za vpoklicance pri vojaškem erarju kupnina za konje in se je ista izplačala družinam vpoklicancev. V treh slučajih uredile so se zemljeknjižne zadeve. V dveh slučajih postavila sta se pooblaščenca v svrhu nadaljnjega vodstva obrtnih podjetij. Pisarna je intervenirala v petih slučajih odpovedi stanovanja in je v dveh slučajih izposlovala odlok najemnine. Dvakrat je intervenirala v zavarovalnih zadevah vpoklicancev. V enem slučaju je potom pravde iztirjala posojilo, v dveh slučajih kupninske tirjatev vpoklicancev; v enem slučaju je varovala vpoklicanca v nekem sporu radi motenja posesti. V treh slučajih se je izposloval odlok hipotekarnih obresti. V enem slučaju odredilo se je ženi vpoklicanca računa v njeni obrti, ženi nekega drugega vpoklicanca zabranilo se je prodati hišo z izgubo, kot je to nameravala. Nekemu vpoklicancu postavila se je njegova žena kuratorjem v svrhu nadaljevanja njegovih opravil. Za nekega vpoklicanca odpovedal se je zadržni delež; dvema vajencema vpoklicanih obrtnikov preskrbeli sta se vajeniški izpričevali o prestani učni dobi in se ju je odkazalo za ostale učne dobe novima obrtnikom. Po želji nekega vpoklicanca izposlovalo se je predzakonskemu otroku njegove žene njegovo ime. V več slučajih podučilo se je stranke, kako da dobe podpore, kako da naj izposlujejo dopuste itd.

V svrhu poizvedb o delovanju 296 občinskih gospodarsko pomožnih pisarn obrnila se je deželna gospodarsko pomožna pisarna v prijaznim sodelovanjem okrajnih glavarstev na posamezne občinske gospodarsko pomožne pisarne s prošnjo, da vpošljejo poročila o svojem delovanju. Nato je poslalo 168 pisarn svoja poročila, glasom katerih se je v skupno 114 slučajih dosegel zaželen uspeh, medtem, ko se le v štirih slučajih ni moglo ustreči željam strank. Razven tega so napravile in odposlale posamezne občinske gospodarsko pomožne pisarne v okraju Postojna 300 prošenj za dopust in denarne podpore; v okraju Kočevje napravilo se je ravno tako več sto takih prošenj, v okraju Logatec okoli 700 takih prošenj.

Iz navedenih 168 poročil sledi, da 72 pisarn sploh ni prejelo nikakih vlog.

Izmed omenjenih 114 slučajev, katere so občinske gospodarsko pomožne pisarne povoljno rešile, se posebno povdarjajo: izposlovanje odlokov tirjatev, izposlovanje popustitev dolgov, odškodnin za poljske kvare, odpise v zemljiški knjigi, posredovanje pri preskrbi zasirotelih otrok, pri sporih zaradi stavbenih zadev, omogočenje izpraznitve stanovanja, poravnava v nekem sodnem procesu.

Izmed občinskih gospodarsko pomožnih pisarn so imele največ opravila sledeče: pisarna v Spodnji Idriji (političen okraj Logatec), Trnovo (političen okraj Postojna), Orehovica (pol. okraj Rudolfovo), Rieg in Nösel (pol. okraj Kočevje).

Iz vposlanih občinskih gospodarsko pomožnih pisarn posnela je deželna gospodarsko pomožna pisarna, da ta organizacija, ustanovljena v interesu vpoklicancev in njih družin, med ljudstvom še ni zadosti znana, akoravno so se razširjali tozadevni oklici po c. kr. okrajnih glavarstvih in po deželni gospodarsko pomožni pisarni v vseh občinah.

Da se odpomore temu nedostatku, sklenila je deželna gospodarsko pomožna pisarna, da se bodo ponovno razposlali oklici o sedežu in namenu te organizacije na vse občinske gospodarsko pomožne pisarne v deželi Kranjski v svrhu tega, da jih razširjajo med ljudstvom, nadalje na vse stalne postojanke nadomestnih oddelkov armade, domobranstva in črne vojske, kakor tudi na vsa poveljstva vojaških oddelkov, ki so iz Kranjskega začasno preložena, na vse c. in kr. vojaške bolnice, na vojne bolnice in na bolnice Rdečega križa, v katerih se nahajajo ranjenci ali bolniki iz okoliša tukajšnjega c. in kr. divizijskega komanda.

Konečno se je sklenilo naprošati tukajšnje dnevnike, ka opominjajo vsak teden enkrat med svojimi dnevnimi vestmi na obstoj te organizacije.

Govori se, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozorjamo na današnji zadnji oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Službe išče

begunka

v mestu ali na deželi, zmehna vseh gospodinjstkih in ročnih del, krojenja in šivanja, radi stiske tudi za majhno plačo. Nastopi lahko takoj, ali pozneje. Naslov: Begunka, Rožna ulica št. 27, I. nadst. pri g. Palovec, Ljubljana. 2798

Za večje posestvo na deželi išče se

kuharica

večša gosposkega kuhanja za 2 do 4 osebe družinskega kuhanja za 10 do 14 oseb peke kruha in hišnega gospodinjstva v podporo gospodinjji.

Mesečna plača poleg stanovanja, hrane in perila v gotovini K 30.—

Ponudbe s spričevali o trajnem službovanju je poslati na upravništvo »Slovenca« pod števil. 2811.

Ako naročite

2569

in to nemudoma storite,

1 srečko avstrijskega Rdečega križa
1 srečko ogrskega Rdečega križa
1 srečko budimpeštanske banke
1 dobitni list 3° o zemlj. srečk iz l. 1880
1 dobitni list 4° o ogr. hip. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozirom dobitnih listov samo 5 kren

12 Zrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 kron

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Išče se za graščino čemšenik pri Domžalah

oskrbnik

ki se dobro razume pri poljedelskem delu in je vaje konjem.

Pogoji po dogovoru.

Zglasiti se je pri gospej Almy Urbanc, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 1. 2805

Orehov okrogli les

kupi v vsaki množini po najvišjih cenah
Peter Angelo, Ljubljana.

Le pismene ponudbe se žele, tudi od trgovcev. — Posredovalci se iščejo proti dobremu plačilu. 2426

Kupim

večjo trgovino z manufakturnim blagom

od kakega trgovca, ki mora januarja k vojakom, event. tudi večje posestvo travnikov in gozdov na Sp. Stajerskem. — Ponudbe na upravo lista pod »Ugodno«.

Mesarskega pomočnika

vsake starosti, vajenega klanja in sekanja goveje živine, sprejme takoj

vдова Marija Ponikvar

Herpelje-Kozina, Istra.

Sprejme se

kovaški pomočnik

ki je več podkovanja konj in drugih del pri Jožefu Kordežu, kolarju in kovaču, Sušak pri Reki. 2

Mirna stranka (2 osebi) išče

stanovanje

2 ali 3 sobe s kuhinjo za februar. Ponudbe pod »čedno« na upravništvo lista. 11

Krepak trgovski vajenec

iz dobre kršanske hiše, ne pod 14 let, se sprejme takoj in pod ugodnimi pogoji v trgovino špeceriskega blaga in deželnih pridelkov pri trdnici Anton Kalan Škofjaloka-Kolodvor. Tisti, ki so že kje učili, imajo prednost. (3)

Prodajalka

dobro izurjeno z dežele, in kropkega dečka iz poštene hiše sprejme večja trdnica na Dolenjskem. Ponudbe pod »344 post. reš. Karmela«.

Prodajalka

vešča špecerijske in manufakturne stroke želi vstopiti v službo takoj in sprejme službo najrajši kje na deželi. Cenj. ponudbe naj se pošiljajo na upr. Slovence pod »Prodajalka« št. 5.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnatih portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki 3409 fotografiji 3409

DAVORIN ROVŠEK

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.

Za svojega 17let. sina, ki se mu je lansko leto pokvarila noga, iščem mesta pri dobrem

krojaškem mojstru

da bi se izučil krojaške obrti. — Naslov: Jurij Kastelic, posestnik, Deskovas 18, p. Staritrq pri Kočevju. 14

Prosim, ogledajte si predležee oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagojena. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veščaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvala
Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Ria-Balsam. Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni korešino, brez bolečin ne odpravi. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12/82 Ogrsko

Laneno seme

v vsaki množini se kupi. Ponudbe na

A. ZANKL, sinovi,
tovarna barv v Ljubljani.

Oglejte si

pred nakupom veliko zalogo izgotovljenih oblek za

moške, ženske in dečke.

2371 Velika izbir

površnih jopic

za dame in deklice.

„Pri Škofu“

Pred Skofijo št. 3, Lingarjeva in Medarska ulica.

Podružnica tvrde R. MIKLAUC.

A. & E. SKABERNÉ

Ljubljana, Mestni trg

Specijalna trgovina pletenin, trikotaž in perila.

Priporoča svojo zalogo, kakor:

Sportno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrejce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblodje dlake in bombaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, barhenta in flanele. Perilo za dečke, deklice in dojenčke.

Gumijevi plašči, nahrbtniki itd.

Na debelo in drobno.

1926

Modni salon

Štuchly-Maschke
Ljubljana

Židovska ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebnost izbrane novosti z Dunaja

Priporoča: največjo izbero klobukov za dame in deklice kakor tudi bogato zalogo žalnih klobukov.

Popravila točno in vestno. Zunanja naročila na izbiro z obratno pošto.

Solidno blago. Prijazno nizke cene.

2100

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice sprejema zavarovanja na doživljenje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja. Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838— Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76 V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštne prosto. 1439

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

2. razred

2. razred

V. G. kr. avstr. razredna loterija

Pri naši poslovnici kupljene srečke so zadele:

K 300.000 glavni dobitok

št. 10.202 izžreban 16. okt. 1915

1/1

K 80

K 30.000

št. 68.435

1/4

K 20

K 10.000

št. 7788, 130.169

K 5.000

št. 68.425

Mnogo dobitkov po K 2000, 1000, 800, 400, veliko število dobitkov po K 200.

Izplačali smo na dobitkih za

K 911.280.

Prihodnje žrebanje je 11. in 13. januarja 1916.

Izžrebalo se bode 2750 dobitkov v skupnem znesku

K 523.000.

Srečke prodaja

Ljubljanska Kreditna banka v Ljubljani

kot poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije in njene podružnice v Celju, Celovcu, Trstu in Splitu.

Cena za igralce 1. razreda:

1/1 K 40

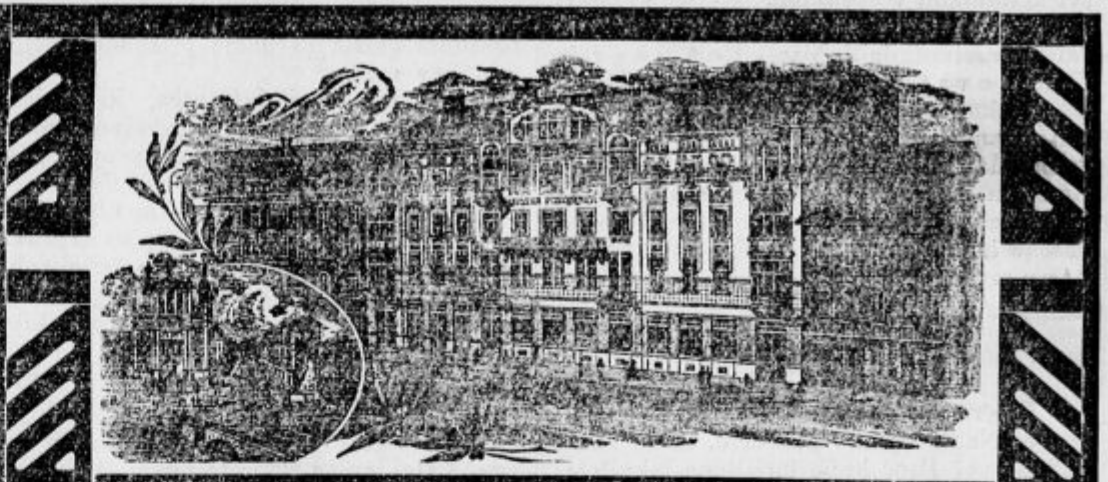
1/2 K 20

1/4 K 10

1/8 K 5

2. razred

2. razred

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela »Union« za frančiškansko cerkev

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadržniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem junija 1915 čez 23 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohran. položnice brezplačno na razpolago.

Natčelstvo.